

Anti-Emperyalist ve Anti-Oligarşik Mücadelede

KURTULUŞ CEPHESİ

Zafer Bizim Olacaktır !

<http://www.kurtuluscephesi.com>

YIL: 17 SAYI: 94 Kasım-Aralık 2006

Tehdit Altında
Türkiye

İç Pazarın
Yeniden Paylaşımı

“Türkiye Laik Kalacak”
Ama Nasıl?

Laikliğin Tarihsel Evrimi
ve Şeriatçılık

Neden “İslamcılar”
Emperyalizme Karşı Silahlı Direnişin
Egemen gücüdürler?

“Globalizm”in Sonunda
“Başka Bir Dünya”
Muhabbetleri

Yükselen Milliyetçilik,
Türkçü-Faşistler
ve İslamcı-Faşistler

Nepal’de
Silahlı Mücadele,
Barış ve Maoizm

- Ekonomik, toplumsal, siyasal, kültürel her alanda gelişen olayların yarattığı korkular üzerine. 3 TEHDİT ALTINDA TÜRKİYE
- Oligarşinin, özel olarak işbirlikçi-teknelci burjuvazinin, kendi dışındaki sömürücü sınıflarla ilişki ve çelişkisi ile oligarşik devlet aygıtının bu ilişki ve çelişkiler ortamındaki durumu üzerine bir değerlendirme. 5 İÇ PAZARIN YENİDEN PAYLAŞIMI
- Danıştay saldırısı sonrasında giderek yaygınlaşan “Türkiye laiktir, laik kalacak” sloganında ifadesini bulan laiklik-şeriatçılık çatışması üzerine bir değerlendirme. 13 “TÜRKİYE LAİK KALACAK” AMA NASIL?
- Laikliğin Avrupa’da ortaya çıkışı ve gelişimi ile ülkemizdeki şeriatçılığın farklılığı üzerine bir değerlendirme. 17 LAİKLİĞİN TARİHSEL EVRİMİ VE ŞERİATÇILIK
- Amerikan emperyalizminin askeri işgalleri ve İsrail’in son Lübnan saldırısında “islamcılar”ın silahlı direnişteki etkinliğinin nedenleri üzerine bir irdeleme. 21 NEDEN “İSLAMCILAR” EMERYALİZME KARŞI SİLAHLI DİRENİŞİN EGEMEN GÜCÜDÜRLER?
- Amerikan emperyalizminin Irak işgaliyle birlikte “globalizm”in sonu gelmişken, ülkemiz solunun “küreselleşme karşıtı” söylemleri üzerine kısa bir değerlendirme. 26 “GLOBALİZM”İN SONUNDA “BAŞKA BİR DÜNYA” MUHABBETLERİ
- 2005 Mart ayından itibaren “yükselen milliyetçilik” dalgası ortamında oligarşinin sivil faşist milis örgütlenmelerinin faaliyetleri ve anti-faşist mücadele üzerine bir değerlendirme. 28 YÜKSELEN MİLLİYETÇİLİK, TÜRKÇÜ-FAŞİSTLER VE İSLAMCI-FAŞİSTLER
- 21 Kasım 2006 tarihinde Nepal hükümeti ile NKP(M) arasında imzalanan “barış anlaşması”nın “maoizm” çerçevesinde kısa bir değerlendirmesi. 31 NEPAL’DE SİLAHLI MÜCADELE, BARIŞ VE MAOİZM

KURTULUŞ CEPHESİ

SORUMLU (V.i.S.d.P) : **Sezai Görür**

Yazışma Adresi:

Postfach 1414

55504 Bad Kreuznach / Deutschland

İnternet Adresi:

<http://www.kurtuluscephesi.com>

<http://www.kurtuluscephesi.org>

E-Posta Adresi:

kurcephe@kurtuluscephesi.org

Tehdit Altında Türkiye

Ekonomistler artan cari açığın büyük bir ekonomik krize yol açacağından korkuyor.

Eğitmciler, okullardaki şiddetin nereye uzanacağından endişeliler.

Aileler çocuklarının uyuşturucu kurbanı olmasından korkuyorlar.

Üniversite öğrencileri okulu bitirdiklerinde nasıl iş bulacaklarının kaygısındalar.

Bazı solcular Amerikanın ülkeyi işgal "senaryo"larını konuşuyorlar.

Laiklik yanlıları, kara çarşafın yaygınlığından, şeriatçıların güçlenmesinden korkuyorlar.

Şeriatçılar askeri darbe korkusuyla yatıp kalkıyorlar.

Spor yorumcusu, "benim genelkurmay başkanım kodumu oturtmalı" diyor.

Kredi kartlarının limitlerini dolduranlar ne yapacaklarının kaygısı içindeler.

İşçiler işsiz kalmaktan, köylüler ürünlerini yok pahasına satmaktan korkuyorlar.

Aydınlar kültürel yozlaşmadan, ülkenin bağımsızlığını yitirmesinden, şeriatçıların yönetimi ele geçirmesinden kaygılılar.

AB yandaşları, AB ile ilişkilerin kopmasından korkuyorlar.

Kemalistler, çaresizlik içinde kemalizmin ideoloji olup olmadığını tartışıyorlar.

Varoşlar, uyuşturucu ve fuhuştan; "kamu emekçileri" kredi kartlarının limitlerinin dolmasından korkuyor.

Kadınlar kapkaççı teröründen korkuyorlar, ev sahipleri güpegündüz eve giren hırsızlardan korkuyorlar.

"Ünlüler" paparazilere yakalanmaktan, kirli çamaşırlarının ortaya dökülmesinden korkuyorlar.

Orhan Pamuk öldürülmekten korkuyor.

Solcular ölmekten korkuyor.

Herkes kaygılı, herkeste bir korku var.

Herkes Kıbrıs'tan, Ermeni soykırımından, Kürtlerin "bölücülüğünden" söz ediyor.

Herkes ahlakın bozulduğunu, toplumun yozlaştığını söylüyor.

Herkes ekonomik bir krizin ülkeyi altüst edeceğini düşünüyor.

Herkes kendi adaletini kendisi vermeye kalkışıyor.

Herkes “ne olacak bu memleketin hali”nden söz ediyor.

Yine de herkes eğleniyor, televizyon karşısında dizi seyrediyor, her bulduğu fırsatta tatil beldelerine koşturuyor, “şimdi sırası mı bu kolların” diyerek birbirlerini susturuyor.

Konuşanlar ise, bunlardan değil, şunlardan korkun diyerek yeni “korcu senaryoları”ndan söz ediyor.

Korkuyla eğlence, kaygıyla boşvermişlik bir arada yürüyor.

Korkutanlar korkuyor, korkanlar korkutuyor.

Gerçeği bilmek isteyenler düşünmüyor, düşünenler ne düşüneceklerini bilmiyorlar.

Adam gibi adam aranıyor, adam gibi adamın “omurgalı” olup olmamasına bakılıyor.

Şüphesiz bütün bunların bir anlamı var.

Anlamak için öğrenmek, öğrenmek için bilmek ve bilmek için de bilgiye ihtiyaç var.

Eğer ülke bir gün Amerikan emperyalizmi tarafından açık askeri işgal altına alınacaksa, açık askeri işgal altına alınmış demektir. "Eğer olursa, gereken ne ise o yapılır" denilemez. Ya işgalciye karşı savaşılır ya da boyun eğilir. Başka alternatif yoktur. İşgal olasılığı varsa, savaş vardır; savaş varsa, top, tüfek, tabanca, bombaya ihtiyaç vardır.

Korkuyu yaratanlar ve korkanlar boş durmuyorlar. İnsanlar bir şeyleri anlamaya başladıklarında, anladıklarını anlamamaları için ellerinden geleni yapıyorlar. Kavramların içeriklerini boşaltıyorlar, olmadık yeni sözcükler üretiyorlar, olayları “medya” aracılığıyla gün be gün çarpıtıyorlar, yeni korkular üretiyorlar.

Hepimiz biliyoruz: Korkunun ecele faydası yok.

Sömürünün, baskının, zulmün, eşitsizliğin, adaletsizliğin, yolsuzluğun, yoksulluğun, yozlaşmanın, çürümenin olduğu yerde, aş için, iş için, emek için, toprak için, onur için, özgürlük için, bağımsızlık için, eşitlik için, insanlık adına savaşılacaktır.

Che Guevara'nın sözleriyle:

“Bu uzun süreli bir savaş demektir. Ve, bir kez daha yineleyelim, acımasız bir savaştır. Savaş gelip çattığında, kimse onu yumuşatırım diye kendini aldatmasın ve kimse, halkı uğruna katlanabileceği savaşın sonuçlarının verdiği korkuyla, savaşı kızıştırmakta duraksamasın. Bu, hemen hemen tek zafer umududur.”

Tarihin tek gerçeği budur.

İç Pazarın Yeniden Paylaşımı

“Bir dönemin toplumsal ve siyasal varlık biçimlerinin iç bağlantısı bir kez kazara öğrenilecek olsa, bu iş hiç şaşmadan, bu biçimler ömürlerinin yarısını çoktan doldurmuş, sonlarına doğru gitmekte oldukları zaman olur.”
(F. Engels, *Anti-Dühring*, s. 154.)

Ülkemiz, emperyalizme bağımlı, çarpık bir kapitalizmin egemen olduğu bir ülkedir. Kapitalizm kendi iç dinamiği ile gelişmediğinden, emperyalizmin istem ve çıkarlarına uygun olarak (dış dinamik) yukardan aşağıya geliştirildiğinden çarpıktır, dışa bağımlıdır. Bu nedenle emperyalist sistemin tüm çelişki ve çatışmaları, bu çarpık ve dışa bağımlı yapıya şiddetle yansır. Ülkedeki bunalımların ve krizlerin temelinde, dışa, emperyalizme bağımlı bu çarpık yapı bulunur. Emperyalizm, yeni-sömürgecilik yöntemleriyle ortaya çıkardığı bu çarpık yapı sonucu, sadece dışsal bir olgu değil, aynı zamanda *içsel bir olgu haline gelmiştir*.

Bu dış dinamikle gelişen çarpık kapitalizmin yerli burjuvazisi, baştan, henüz çekişirdek halindeyken emperyalizmle bütünleşerek gelişmiştir ve *tekelci* niteliktedir. Bu nedenle yerli işbirlikçi-tekelci burjuvazinin varlığı tümüyle emperyalizme bağımlıdır, emperyalizm olmaksızın varlığını sürdürmez.

Ülkemizde dış dinamikle gelişen kapitalizm, aynı zamanda *emperyalist üretim ilişkileri* olarak tanımlanır.

“Emperyalist-kapitalist üretim ilişkileri, rantiyeye ve parazit niteliğiyle ülke ekonomisi içine girer. Bu ilişkilerin dinamiği, daha fazla değeri ve emeği, sermayenin ve üretimin yoğunlaştığı metropollere götürmek

şeklindedir. Bütün ilişkileri, bu hareketi gerçekleştirmek için görev yaparlar. Bütün ‘güç’ler, bu temel görevi yerine getirmek için hareket halindedir. Emperyalizmin üretim ilişkileri öz olarak kapitalist bir nitelik taşıdığından, girdiği yerlerde kapitalist üretim ilişkilerinin boy atmasına da neden olur.

Emperyalist-kapitalist üretim ilişkilerinin girdiği ülkede, eğer feodalizmin bağrından çıkan kapitalist üretim ilişkileri varsa veya üretici güçlerin gelişmesi kapitalizme doğru yönelmişse, o ülkeye giren dış dinamik, kendi iktisadi ‘güç’lerini (gerekirse bu güçleri askerileştirerek) ülkenin kapitalist ilişkilerini kendine tabi kılmak yolunda kullanır. Emperyalist-kapitalist üretim ilişkileri baskın çıkar ve gelişmekte olan ülkenin kapitalizmi, emperyalizme bağımlı hale gelir. Bu durum aynı zamanda, iç dinamiğin çarpıtılmasıdır da. Zira, emperyalizmin ülkeye girişi olmasa, iktisadi evrime uygun olarak gelişen kapitalizm ve onun sınıfı burjuvazi, toplumsal hareketin lokomotif olacak ve toplumu daha ileri bir topluma kendi iç dinamikleriyle götürecektir. Ülkede gelişen kapitalizm ve burjuvazi, diğer sınıfların, hatta pro-

letaryanın da desteğini alarak, toplumsal dengeyi kuracaktır. Bu durumdaki burjuvazinin ve kapitalist üretim ilişkilerinin yönü ileriye doğru ve ülkenin üretici güçlerini geliştirecek biçimde mevzilenmiştir. Ancak, kapitalizmin bir dünya sistemi olmasından (emperyalist-kapitalist üretim ilişkilerinin tüm dünyaya yayılmasından) sonra, böyle bir durumdan söz edilemez. Bu nedenle, hangi ülkede olursa olsun, kapitalizmin bir dünya sistemi olmasından sonra, burjuvazinin toplumsal önderliğinden söz edilemez. Ülkedeki mevcut kapitalist ilişkiler ve burjuvazi, emperyalist-kapitalist ilişkilerle karşılaştıktan ve ona tarihi bir süreç içinde tabi olduktan sonra, ilerici niteliğini yitirmiş ve üretici güçleri engeller bir niteliğe bürünerek, iç dinamiğin hareketine karşı olmaya başlamıştır.

Artık tarihi misyonu elinden kaçıran burjuvazi, bağrından çıktığı feodalizmi ve geri üretim ilişkilerini devrimci bir biçimde tasfiye edemez. Ülkede gelişen emperyalist-kapitalist üretim ilişkileri feodalizmi tasfiye ediyorsa, bu tasfiye, üretim ilişkilerinin kendi rantı ve parazit ilişkilerine uygunluğu ölçüsünde ve kapitalist ilişkilerin geri üretim ilişkilerini 'zorunlu' çözmesindedir. Ülkenin burjuvazisi 'siyasal zoru'nu, üretici güçlerin gelişmesi yönünde feodaller üzerinde değil, 'mevcut üretim ilişkilerini' yaşatmak üzere kullanmaya yönelir. Artık böyle bir toplumda, toplumsal dengeden söz edilemez. Toplumda hakim olan, *dengesizlik* (ya da suni denge) ve kaçınılmaz sonuç da, bunalımdır."

Ülkemizde feodalizmin hemen hemen tasfiye edilmiş olması, ancak bu tasfiyeye uygun düşen bir nitelikte kapitalizmin gelişmemiş olması, hem yarı-feodal üretim ilişkilerinin kısmen yaşamakta olmasının, hem de sınıfsal olarak feodallerin üstyapıdaki etkinliklerinin maddi temelini oluşturmaktadır.

Sadece ülkemizde değil, diğer geri-bıraktınlmış ülkelerde de gücünü emperyalist sistemden alan üretim ilişkileri, geri üretim ilişkilerine kendini kabul ettirir ve tabi

olar; ancak bu "zor"lamak, bir uzlaşmadır ve ekonomik temeldeki bu çelişme mutlaka toplumsal ve siyasal plana da yansır. Ülkenin ekonomisi dengesini temelde, emperyalist sistemde bulmasına karşılık, ülkenin iktisadi evriminin zorlamalarının dengesini üretici güçlerin gelişmesinde bulmaması, buna karşılık dışa bağımlı yapının getirdiği emperyalist-kapitalist üretim ilişkilerinin zorlaması ile karşılanması, toplumsal dengeyi sunileştirir. Özetle, ülkemizde dış dinamik (emperyalizm), ülkenin iç dinamiğini bozmuş, toplumu dengesizleştirmiş ve kendine uygun düşen bir *sunî dengeyi* oluşturmuştur.

Dış dinamikle gelişen kapitalizmin (emperyalist üretim ilişkilerinin) ülke ekonomisini önce dünya ekonomisine katması, daha sonra da üretime sızarak onu kontrol altına alması sürecinde, iç dinamik ile gelişmeye çalışan kapitalist unsurlar hızla emperyalizmle uyum içine girmişler ve üretim ilişkileri olarak emperyalist-kapitalist üretim ilişkilerinin rayına oturmuşlardır. Bu süreç, üretimin metropollere yönelik gelişmesi, üst yapının emperyalizmin üretim ilişkilerine göre düzenlenmesi ve ülke burjuvazisinin tekelleşerek (üretim ilişkilerinin kaçınılmaz sonucudur) iktidarı ortaklarıyla alması şeklinde somutlaşmıştır. Bu somutlaşmada iktidar, gerek sınıfsal, gerekse yönetim olarak, *oligarşik* bir nitelik almıştır.

Dış dinamikle gelişen çarpık kapitalizmin, ülkenin ekonomik-toplumsal evrimi ile çatışma ve "uyum" durumu, sınıfsal plana, oligarşinin başta proletarya olmak üzere, emekçi yığınlarla çatışması, feodallerle "uyum"lu çatışması, köylülükle "iktisadi uyum" çerçevesinde "uyum"u şeklinde yansır. Oligarşinin feodallerle ve köylülükle olan uyumu, ülkedeki nispi demokratik ortamın temelini oluşturur. Ülkedeki nispi demokratik ortam, feodallerin üst yapısal olarak varlıklarını sürdürmeleri için gerekli bir "demokratik" ortam olduğu gibi, köylülüğe de o iktisadi "uyum" için gereklidir.

Ülkemizde nispi demokratik ortamın yaşamasının temel nedeni, köylülüğün (ve ülkemizde tarihi bir etkinliği olan kent küçük burjuvazisinin toplumsal ve siyasal olarak yedeklenmesindedir.

Ancak ülkemizde üretici güçlerin gelişme düzeyi, dengesini emperyalist metro-

pollerde bulunduğundan, oligarşi, üretim ilişkilerini devam ettirme görevini, *siyasal zorun askeri biçimde maddeleştirilmenin* şartları içinde yerine getirebilir.

Emperyalizmin dünya ölçeğinde uygulamak zorunda olduğu zor, ülkede oligarşinin siyasal zoru olarak somutlaşır. Ve emperyalist-kapitalist üretim ilişkileri yaşadığı sürece, bu siyasal zor da varlığını devam ettirecektir. Ve kendisine yönelen her sınıfsal tavra karşı askeri bir biçimde maddeleşecektir. Siyasal zorun askeri biçimde maddeleşmesi, ülkedeki dengesizlik nedeniyle, aslında *sürekli* bir niteliktir. Emperyalizmin *gizli işgalinden dolayı*, ekonomik yapıdaki dengesizlik, toplumsal ve siyasal plana da yansır. Ekonomide en açık bir biçimde mallar üzerinde gözleyebileceğimiz bu durum, toplumsal planda, ülkedeki üst-yapı kurumlarında ve kültüründe, siyasal planda da siyasal zorda somutlaşır.

Siyasal zor, oligarşinin elinde ilk koşul olarak, oligarşinin siyasal egemenliğini koruması şeklinde görevini somutlaştırır. Kuşkusuz en önemli araç, *devlet aygıtıdır*. Devlet, bu dönemde, egemen sınıfların karakterine bürünerek, *oligarşik devlet* niteliğini almıştır.

Oligarşi, sadece işbirlikçi-tekelci sanayi burjuvazisinden değil, aynı zamanda tekelci ticaret burjuvazisi, büyük toprak sahipleri ve yerli ve yabancı tekellere zorunlu olarak bağlı olan tefeci-tüccar sermayesinin en büyüklerinden oluşur. Tarihsel süreç, işbirlikçi tekelci (sanayi ve ticaret) burjuvazinin tek başına oligarşiyi oluşturması yönünde olmakla birlikte, bu düz bir çizgi izlemez. 12 Mart döneminde olduğu gibi, işbirlikçi-tekelci burjuvazi, küçük-burjuvaziyi yedekleyerek, oligarşi içinde yer alan diğer sınıfları tasfiyeye yönelmiştir. 12 Eylül döneminde ise, tüm sömürücü sınıflar arasında karşı-devrimci bir "ittifak" (*consensus*) oluşturularak oligarşik yönetim daha geniş bir zemine oturtulmuştur. Bu "ittifak"-ın somuttaki görünümü ise, T. Özal'ın "dört eğilimi birleştirdik" diyerek açıkladığı ANAP ve ANAP hükümetleri olmuştur.

İşbirlikçi-tekelci sanayi ve ticaret burjuvazisinin kesin egemenliği altında gerçekleştirilen bu "ittifak", siyasal önceliklerini yitirdiği oranda dağılmaya başlamıştır. Özellikle Sovyetler Birliğinin dağıtılmasıyla birlikte ortaya çıkan yeni "fırsatlar" (pazarlar)

ve 1994 ekonomik kriziyle birlikte egemen sınıflar arasındaki "uyum" bozulmuş ve dağılmıştır.

Bugün oligarşik devlet aygıtı, gelişen olaylar karşısında "asli görevini", yani oligarşinin siyasal egemenliğini koruma ve dışa bağımlı kapitalizmi sürdürme görevini yerine getirmekte zorlanmaktadır. Özellikle AB dayatmaları ve AKP hükümetiyle birlikte devlet kurumları içinde ortaya çıkan "uyumsuzluklar", yer yer kurumlar arası "çatışma"lar, oligarşik devlet aygıtının eskisi gibi işlevini yerine getiremediği, getirmekte zorlandığı durumlar ortaya çıkarmıştır. Bu da, kimi legalistler tarafından "devletin çözülmesi" olarak lanse edilmektedir.

Bu görüngünün temelinde, 1994 sonrasında sömürücü sınıflar arasındaki "uyum"-un tümüyle ortadan kalkması yatmaktadır.

12 Eylül ve ANAP hükümetleri döneminde uygulanan ekonomi politikalar, sömürücü sınıflar ittifakı içinde yer alan her kesimin belli ölçülerde güçlendirilmesine hizmet etmişse de, 1994 ekonomik krizi, özellikle finansman alanında işbirlikçi-tekelci burjuvaziye tümüyle bağımlı olan kesimlerin tasfiyesine yol açmıştır.

İlk anda 1994 ekonomik krizinden etkilenen kesimler, oligarşik devlet tarafından "Türki cumhuriyetler" pazanna yönlendirilmişse de, bu pazarlarda beklenen gelişmeler sağlanamadığından yeni bir çatışmanın başlangıcını oluşturmuştur.

Bu dönemin en tipik olgusu, hemen her sömürücü kesimin, kendine ait bir siyasal parti kurmaya yönelmesi, az da olsa mecliste temsilci bulundurmaya çalışması yönündeki girişimlerdir.

Bu dönemde en az dikkat çeken kesim ise, bugün "yeşil sermaye" ya da "islamcı sermaye" adı verilen kesimler olmuştur.

Bu kesimler, ağırlıklı olarak "Arap pazarları"na ve AB ülkelerine, dayanıksız tüketim malları ihracatına yönelmişler ve Suudi finans sermayesi ile ("faizsiz bankacılık") kendilerine oligarşi dışında finansman olanakları bulmuşlardır. Suudi finans desteğinin dışında, AB ülkelerindeki "müslüman" göçmen işçilerin arasında, neredeyse tamamı dolandırıcılığa dayanan önemli bir parasal-finance sermayesi da sağlamıştır. (Bugün Kombasan, Yimpaş vb. "islamcı sermaye"nin yurtdışından dolandırıcılık yoluyla elde ettikleri para miktardan 15-20 mil-

yar dolan bulmuştur.)

“Kapitalizmin gelişme ritmini kapitalist pazar belirler.”

Gelişen ve güçlenen “İslamcı sermaye”nin, gelişimini sürdürebilmek için yeni pazarlara ihtiyacı vardır. Bu pazar ihtiyacı, bir süre için ülke dışındaki “yeni pazarlar” olarak karşılanabilmişse de, her durumda iç pazar belirleyici hale gelmiştir. Özellikle 1994, 1999 ve nihayetinde 2001 krizleri iç pazarı öne çıkartırken, oligarşik devlet gücünün ekonomik bir güç olarak etkisi daha fazla görülür olmuştur.

Diğer taraftan doğrudan oligarşik devlet aracılığıyla “Türki cumhuriyetler”e yönlendirilmiş olan orta sermaye kesimlerinin beklentilerinin karşılanmaması, bu kesimleri yeniden iç pazara yöneltmiştir. Siyasal olarak MHP tarafından temsil edilen bu “milliyetçi sermaye” kesimlerinin iç pazara yönelmeleriyle birlikte, ülke içi pazar üzerinde “İslamcı” ve “milliyetçi” sermaye kesimlerinin kıyasıya bir rekabeti ortaya çıkmıştır.

Bu gelişmeler karşısında oligarşinin temel ve belirleyici gücü olan işbirlikçi-tekelci burjuvazi ise, başını S. Sabancı'nın çektiği kanadıyla tüm ağırlığını yabancı pazarlara vermeye yönelmiştir. Bunun somut görünümü ise, işbirlikçi-tekelci burjuvazinin AB üyeliği yönündeki hareketidir.

İlk anda oligarşinin ideologları tarafından herşey yerli yerine oturtulmuştur.

İşbirlikçi-tekelci burjuvazi, “globalizm” koşullarında uluslararası pazarlara açılacak, işbirlikçilikten elde ettiği sermaye birikimini daha “istikrarlı” olduğu kabul edilen AB ülkelerinde değerlendirecektir. Yine emperyalizmin işbirlikçisi olarak, “globalleşme” çerçevesinde, Ortadoğu ekseninde ortaya çıkacak yeni pazar ilişkilerinde emperyalizmin “taşeronu” olarak yeni yatırım olanaklarına sahip olacaktır. TÜSİAD'ın “bölgesel güç: Türkiye” söylemi, oligarşinin ideologlarının (ki büyük ölçüde soldan devşirilmişler) “senaryolar”ına uygun olarak üretilmiştir.

Yine bu ideolojik “senaryo”ya göre, işbirlikçi-tekelci burjuvazi dış pazarlara yönelirken, onun geride bıraktığı iç pazar ilişkileri ise “İslamcı” ve “milliyetçi” sermaye kesimleri tarafından doldurulacaktır. İşbirlikçi-tekelci burjuvazinin, elinde bulundurduğu bankalar aracılığıyla bu kesimlerin finansman ihtiyacını karşılarırken, aynı

zamanda bu yolla denetimini sürdürebileceği varsayılmıştır.

Bu çerçevede özelleştirmelere gidilmiş, iç pazar bu yolla değişik sermaye kesimleri arasında paylaştırılmıştır.*

“Senaryolar” ne denli “globalleşen dünya”ya uygun olarak çizilmiş görünürse görünsün, pratikte “azami kâr” peşinde koşan sermaye kesimlerinin çıkar çatışmasına uygun olarak gelişmiştir.

Özellikle kamu bankalarının özelleştirilmesinde siyasal iktidar sorunu yeniden ön plana geçmiştir. “Medya patronları”nın birbiri ardına özelleştirilen kamu bankalarını satın alışları ve ardından 1999 ve 2001 krizinin patlak vermesi, oligarşi dışındaki sömürücü sınıfların iç pazardaki gelişmelerinin finans kaynakları aracılığıyla denetim altına alınması, “planları”ni büyük ölçüde işlemez hale getirmiştir.

“Türki cumhuriyetler” pazarından eli boş dönen ve sermayesinin bir bölümünü buralarda kaybeden “milliyetçi sermaye” kesimlerinin, 1999 seçimlerine kadar iç pazarda pay kapma mücadelesinde “mafya” ilişkilerini kullanmaya başlaması, bir kez daha bu sermaye kesimlerinin iç bölünmesine ve ayrışmasına yol açmıştır. Bu ayrışmanın pratikteki görünümü ise, MHP dışında BBP vb. faşist partilerin ve “ocaklar”ın ortaya çıkması olmuştur.

“İslamcı” kesim ise, gerek Suudi sermayesiyle, gerekse AB ülkelerindeki göçmen işçilerin dolandırılmasıyla sağlanan parasermayeye, iç finans kaynaklarına ihtiyaç duymaksızın hareket edebilme yeteneği kazanmıştır. Bu finansmanla, küçük tüccar ve esnaf kesimi giderek büyümüş ve dayanıksız tüketim malları pazarında rakipsiz bir güç haline gelmiştir. Geleneksel olarak feodal üretim ilişkilerinin parçası olan bu kesimler, pazardaki etkinliklerine paralel olarak sisteme eklenmeye başlamışlardır. 2001 kriziyle yerli bankacılık sistemine bağlı olan küçük ve orta ticaret sermayesinin güçsüzleşmesi ve pazar yitirmesi karşısında, “İslamcı sermaye”nin gelişmesi ve ege-men olması bu kesimler arasında yeni bir

* Burada yanlış anlamaya yer vermemek için hemen ekleyelim ki, özelleştirmelerin nedeni iç pazarın işbirlikçi-tekelci burjuvazi dışındaki sömürücü sınıflar arasında paylaşılması değildir. Özelleştirme, ülkenin içinde bulunduğu iç ve dış borçlanmaların ödenemez hale gelmesinin ürünüdür.

ilişki ortaya çıkarmıştır. Böylece küçük ve orta ticaret burjuvazisi AKP ekseninde ittifağa girmişlerdir. 1999 sonrasında DSP-MHP-ANAP koalisyon hükümetinin beklentilerini karşılamadığını gören kimi “milliyetçi sermaye” kesimleri de bu ittifağa katılmışlardır.

Bu süreçte, ülke tarihinde ikinci kez küçük-burjuva saflarından yeni bir sermaye kesimi ortaya çıkmıştır. Tüketim malları ithalatına bağlı olarak ortaya çıkan bu kesim, artan ithalatla birlikte yeni bir ticaret burjuvazisi kesimini oluşturmuştur. Bu yeni ithal mallar ticareti yapan sermaye kesimi, Anadolu’da ticareti denetim altına almış olan “İslamcı sermaye”nin “tedarikçisi” (lojistik) olarak bu kesimle çıkar birliğine sahip olmuştur. Bir başka ifadeyle, ithal mallarının ithalatçıları, kendi dağıtım ağını kurmak yerine, “İslamcı sermaye” ile işbirliğine gitmişlerdir.

Gerek ülkenin artan döviz ihtiyacı için ihracatın teşvik edilmesi, gerek tüketim malları ithalatındaki artış, Cumhuriyet tarihinde ilk kez ticaret burjuvazisini, sanayi burjuvazisi karşısında ekonomik yaşamı belirleyen bir konuma getirmiştir. Üstelik sadece işbirlikçi-tekelci ticaret burjuvazisi değil, bütünüyle iç ve dış ticaret burjuvazisi ekonomiye damgasını vurmaya başlamıştır. İşbirlikçi-tekelci sanayi burjuvazisi ekonomik gücünü yitirmemiş olmakla birlikte, ekonominin bütününde ağırlıklı yerini kaybetmiştir. Bu durum GSMH içinde imalat sanayinin payında ve imalat sanayi içinde işbirlikçi-tekelci sanayi burjuvazisinin oranında açıkça görülür.

Böylece sömürücü sınıflar hiyerarşisinde geçmişten farklı bir görünüm ortaya çıkmıştır.

Yeni-sömürgecilik yöntemlerine göre geliştirilmiş sanayiye dayanan tekelci ticaret burjuvazisinin eski gücü kırılmış ve tüketim malları ithalatına dayanan ticaretteki gelişme karşısında tekelci niteliğini de yitirmiştir. Gerek “İslamcı”, gerek “milliyetçi” tüccarların tüketim malları ticaretine dayanan gelişmesiyle, ticaret başlı başına ekonominin belirleyici gücü haline gelirken, bu kesimlerin ekonomik güçlerine eşdeğer bir siyasal güç kazanma çabaları yoğunlaşmıştır.

Bir başka deyişle, dış ve iç ticarete işbirlikçi-tekelci burjuvazinin gücü kırılmış,

tekelci niteliği büyük ölçüde ortadan kalkmıştır. İmalat sanayinin, tüketim malları ithalatıyla iç pazardaki eski önemini yitirmesi de bu süreçte etkin olmuştur. İşbirlikçi-tekelci sanayi burjuvazisinin “globalleşen dünya”ya “uyum” arayışı içinde yurtdışında sermaye yatırımlarına yönelmesi, iç pazara yönelik tekelci niteliğini de geriletmiştir.

Artık eski dönemdeki gibi işbirlikçi-tekelci burjuvazinin (ticaret ve sanayi burjuvazisi) ekonominin belirleyici gücü olmaktan uzaklaşması, iç pazanın küçük ve orta sermaye kesimlerinin denetimine geçmesi, oligarşinin gücünü görece olarak azaltmış ve oligarşik devlet aygıtı bu duruma uyumlanmak zorunda kalmıştır. Özelleştirmeler ve IMF uygulamalarıyla devletin (kamu) ekonomik yaşamdaki gücünün sınırlandırılması ve küçültülmesi karşısında, oligarşik devlet aygıtının *eski tarzda* oligarşinin “sömürüyü disipline etme” aracı olma işlevi de önemini yitirmiştir. İç ve dış borçların büyümesiyle döviz ihtiyacının artması, yüksek enflasyon karşısında tüketim malları ithalatına dayanan desenflasyonist politikalar, “devletin küçülmesi”nin özel bir sorun olmasını bir süreliğine de olsa ortadan kaldırmıştır.

Ancak ülkede gelişen kapitalizmin dış dinamiklerle yukardan aşağıya, devlet aracılığıyla geliştirilmiş olması, sınıf ilişkilerinin düzenlenmesinde siyasal gücün (devlet) belirleyici konumunu değiştirmemiştir. Kamu kuruluşlarının özelleştirilmesi, devleti başlı başına bir ekonomik güç olmaktan çıkarmış olmasına karşın, ekonominin ve sınıf ilişkilerinin düzenlenmesindeki etkin rolünü azaltmamıştır. Bu da, gelişen ve güçlenen her kesimin, siyasal iktidar üzerinde gücünü artırmak ve pekiştirmek yönündeki hareketlerinin maddi temelini oluşturmuştur. Bu aşamadan itibaren, ekonomik güçler ikincil hale gelmiş, siyasal güç sorunu birincil olmuştur.

Bugün ülke içi ekonomik ilişkilerde işbirlikçi-tekelci burjuvazinin oluşturduğu oligarşinin gücü ne ölçüde gerilemiş olursa olsun, devlet aygıtı üzerindeki denetimi, özel olarak da siyasal zor gücü üzerindeki denetimi mutlaklıktır. Bu nedenle, siyasal güç üzerinde yürüyen sömürücü sınıfların çatışması, her durumda siyasal zor gücünün (silahlı kuvvetler) denetimi noktasında odaklanmaktadır.

Oligarşi açısından AKP hükümeti, kendi dışındaki sömürücü sınıfların birliğini, “consensus”unu oluşturduğu ölçüde önemli bir sorun olarak ortaya çıkmamıştır. 2002 seçimleriyle birlikte “merak etmeyin ordu var” sözlerinde ifadesini bulan bu “önemseneceği”, kamu kuruluşlarının özelleştirilmesiyle devletin ekonomik gücünü yitirmesi nedeniyle, önemsenecek bir ekonomik sonuç üretmeyeceği varsayımına dayandırılmıştır.

Ama gelişen olaylar, ekonomi alanında küçülen “kamu”nun “servetin yeniden dağılımı”nda önemli sonuçlar üretmeyeceği varsayımını yanlış çıkarmıştır. Uzanların şirket ve varlıklarına el konulmasında “islami sermayeye” kendi dışında bir yer açtığını düşünen işbirlikçi-teknelci burjuvazi, gerçekliğini “açgözlü sermaye” ifadesinde bulan sermayenin kendi doğasının tuzağına düşmüştür.

Bu koşullarda AB “uyum paketleri” aracılığıyla siyasal yönetimin “demokratikleştirilmesi”nin devlet aygıtı üzerindeki denetimini pekiştireceğini ve yeni koşullara uyumlanmasını sağlayacağını düşünen oligarşi, yasama ve yürütme organlarındaki eski gücüne sahip olmayışının sonuçlarını yaşamaya başlamıştır.

Her ne kadar özelleştirmeler yoluyla devletin ekonomik gücü sınırlandırılmış ve küçültülmüşse de, devlet, siyasal zor gücü olarak her durumda “ekonomik güçtür”.*

“İktisadi hareket sonunda üstün gelir, ama o da, siyasal hareketin, kendisi tarafından yaratılmış, kendini bir yandan devlet gücünde, ve öte yandan bu güçle birlikte doğan muhalefette gösteren görece bir özerkliğe sahip bulunan yansımasının etkisine uğrayacaktır. Tıpkı, sanayi pazarı hareketinin bütünüyle ... para pazarında ve elbette tersine çevrilmiş olarak yansıması gibi, varolan ve karşıt bir nitelik taşıyan sınıfların savaşımı da hükümet ile muhalefet arasındaki savaşımında, ama gene tersine olarak yansır. Yansıma artık dolaysız değil, ama dolaylıdır, artık kendini bir sınıflar savaşımı olarak değil, ama siyasal ilkeler için bir savaşım olarak gösterir ve yansıma öylesine

tersine çevrilmiştir ki, bizim onu kavrayabilmemiz için binlerce yıl gerekmiştir.”**

Gelişen olayların ortaya çıkardığı genel görünümü, “devletin çözülmesi” olarak tanımlayanlar da, oligarşinin “yönetememe krizi” olarak tanımlayanlar da, siyasal ilişkilerdeki gelişmelerin ekonomik ve sınıfsal temellerini görmezlikten geldikleri oranda mevcut durumu kavramaktan uzaklaşmışlardır.

Evet, son on yıllık gelişmelere, özel olarak AKP hükümetiyle birlikte ortaya çıkan gelişmelere bakıldığında, oligarşinin ekonomik ve siyasal denetiminin önemli ölçüde “zaafa” uğradığı, gelişmeler karşısında etkin bir güç olmaktan çıktığı ve buna paralel olarak devlet aygıtının toplum üzerindeki gücünün zayıfladığı gözlemlenebilir.

“Medya”nın, “kapkaç terörü”nden siyasal olmayan “linç girişimleri”ne, organize hırsızlık olaylarından orta öğretimdeki “öğrenci kavgaları”na kadar toplumsal ilişkiler alanında öne çıkarttığı olaylara bakıldığında devlet gücünün “zaaf” içinde olduğu söylenecektir. Aynı şekilde, “kılık ve kıyafet yasası”na, “öğretimin birliği yasası”na bakılarak yasadışı faaliyetlerde büyük bir artış olduğu ve devlet güçlerinin bunları engellemekte pasif davrandığı söylenebilir.

Keza AB üyeliği adına gerçekleştirilen “reformlar” ve AB dayatmaları karşısında devletin ve onun yürütme gücü olan hükümetin çaresizliğine bakarak, “ulusal-devlet”in gücünü kaybettiği ve hatta “dağılma”ya başladığı da söylenebilir.

Bu ve benzeri olgusal değerlendirmelere yakından bakıldığında görülecektir ki, oligarşinin siyasal zorunu, devlet gücünü, ekonomik ve toplumsal ilişkiler alanını “disipline etme” amacıyla *eskisi kadar* “rahat” kullanmadığından yola çıkılmaktadır. Oysa oligarşi, “eski”den de zor gücünü “rahatça” kullanamamıştır. 12 Mart ve 12 Eylül askeri müdahaleleri doğru olarak tahlil edildiğinde, oligarşinin zor gücünü harekete geçişinin sanıldığı kadar kolay olmadığı görülecektir. 28 Şubat olayı ise, belki de oligarşinin askeri güçlerini en kolay ve rahatça harekete geçirdiği ilk ve tek olaydır.

Burada kavranılması gereken, oligarşinin siyasal zorunun *askeri biçimde* mad-

deleştirelmesinin koşullandır.

“Ve (siyasal zorun) temel görevi, mevcut üretim ilişkilerinin devamını sağlamayı yerine getirmektir. Bu görevin yerine getirilişinde ‘zor’un askeri bir biçimde maddeleşmesi ve görünür olması, a) Egemen sınıfların kendi iç çelişkileri yüzünden idare edememeleri, b) Gelişen sınıfsal muhalefetlerin mevcut üretim ilişkilerini tehdit eder bir nitelik almaları, c) Doğrudan doğruya iktidara yönelik bir siyasal alternatifin ortaya çıkması durumlarında olur.”

Bu koşullar içinde egemen sınıfların kendi iç çelişkileri yüzünden yönetememeleri, yani oligarşinin denetimi “elinden çıkarması” koşullarında yönetimin askerleştirilmesi (askeri darbe) 12 Mart 1971’de gerçekleştirilmiştir. Ama 12 Mart, aynı zamanda oligarşinin bu yöndeki askeri müdahalesinin beklenen sonuçları vermediği, hatta kendisine daha pahalıya mal olduğunu da göstermiştir. Dolayısıyla egemen sınıfların kendi iç çelişkilerinden dolayı yönetimin askerleştirilmesi o kadar kolay değildir.

12 Mart ve 28 Şubat sürecinde de görüldüğü gibi, egemen sınıfların kendi iç çelişkilerinden dolayı yönetimin askerleştirilmesi için, herşeyden önce *kent küçük-burjuvazisinin* oligarşi tarafından yedeklenmesi şarttır. Bu, ister 12 Mart döneminde olduğu gibi, “Atatürkçü”, “milliyetçi”, “ilerici”, “reformcu” sloganlarla yapılmış olsun, ister 28 Şubat müdahalesinde olduğu gibi sadece “laiklik” sloganıyla gerçekleştirilmiş olsun, her durumda kent küçük-burjuvazisinin oligarşiye yedeklenmesini zorunlu kılar.

AKP hükümetinin işbaşında olduğu son dört yıllık süreç değerlendirildiğinde görülecektir ki, kent küçük-burjuvazisi “kozmpolitizm” ve “tüketim ekonomisi” çerçevesinde tüketim malları ticaretine bağımlı hale gelmiştir. Çok basit bir örnekle, küçük sanayi bölgesindeki otomobil tamircileri artan otomobil ithalatıyla yeni iş olanaklarına sahip olmuştur. Yüksek faiz-ucuz döviz politikasıyla ithal tüketim mallarına dayanan desenflasyonist uygulamalar kent küçük-burjuvazisinin reel alım gücünü artırmıştır. Öte yandan siyasal alanda meydana gelen gelişmelerin ekonomik dengeler üzerindeki etkisi (ünlü “borsa çöker” söy-

lemi) yaşanılarak öğrenildiğinden kent küçük-burjuvazisi siyasal dalgalanmalar karşısında kayıtsızlıktan öte, karşı bir tutum içine girmektedir.

Bu koşullarda, oligarşinin “laiklik” temelinde, AKP’nin temsil ettiği sömürücü sınıfları “disipline etme” amacıyla siyasal zorunu askeri biçimde maddeleştirilmesi olanaksızdır.

Benzer durum AB’nin dayatmaları için de geçerlidir. Kent küçük-burjuvazisinin AB’ye bağlanmış umutlarının belirleyici olduğu bir ortamda yönetimin askerleştirilmesi ya da devlet gücünün “düzen sağlayıcı” olarak toplumsal ilişkilere müdahalesi eskisi kadar kolay değildir.

Ancak yazımızın başında yer verdiğimiz Engels’in ifade ettiği gibi, bir dönemin sonuna gelindiğinde, o dönemin ilişki ve çelişkileri hemen herkes tarafından görünür ve bilinir hale gelir. Tersinden ifade edersek, eğer oligarşik devlet aygıtının “acz” içinde olduğu, yürütme organının kendi içinde “parçalanmış” ve “çatışır” hale geldiği, toplumsal ilişkilerde kamu otoritesinin sarsıldığı (“linç girişimleri”nde görüldüğü gibi), AB’nin ulusal-devlet çıkarlarına aykırı yaptırımlarına boyuneğildiği herkes tarafından görülür olmuşsa, artık bir dönemin sonuna gelinmiş demektir.

Bugün, dünden farklı olarak kent küçük-burjuvazisi, AB ilişkilerinden toplumsal sorunlara kadar her alanda devlet gücünün devreye girmesi beklentisine girmiştir. Giderek, faşistlerin “ya devlet başa, ya kuzgun leşe” mantığı yerleşmeye başlamıştır. AB hakkında yapılan son anketler de bu gerçeği doğrular niteliktedir.

Dünde kalan olgulara dayanarak “devletin çözüldüğü” saptaması yapan legalistlerin “devlete sahip çıkma”* politikaları ve söylemleri, yerini yeni gelişmelerle, olası bir askeri darbe karşısında nasıl kaçacakları

* Her ne kadar bu legalistler bu tutumlarını gizlemeye özen göstermişlerse de, yer yer bu durumu itiraf etmekten de uzak duramamışlardır. Bu legalist oluşumun “genel sekreteri” unvanını taşıyan kişi şöyle yazmaktadır:

“Devlet işbirlikçiliğinin, emperyalist ülkelerle kurmuş olduğu kişilsiz ilişkinin bedelini ödüyor. Ancak devlet, sermayenin egemenlik aygıtıdır. Sermaye egemenliği pekiyorsa, süreç devletin toparlanması ve başka bir dengede yeniden kurulması anlamına gelir.

Sermaye devletine sahip çıkma fikri, marksizme

kaygısına bırakmıştır.

Tüm bu olgular ve yönelimler, bir dönemin sona ermek üzere olduğunu, yeni bir döneme geçiş aşamasında olduğunu göstermektedir. Her geçiş aşamasında olduğu gibi, bu aşamada da eski dönemin ilişkisi ve çelişkileri ile yeni dönemin koşullarında şekillenecek yeni ilişki ve çelişkiler birbiri içine geçmiş, karmaşık bir görünümündedir. Bu da, her türden saçma sapan teorilerin, değişik “senaryo”ların ortaya atılması için uygun bir ortam oluşturmaktadır.

Evet, bugün oligarşi eskisi gibi yönetememektedir. Ancak bu “yöneteme” durumu, oligarşi ile halkın düzene karşı memnuniyetsizlik ve tepkileri arasında kurulmuş suni dengenin varlığına göre biçimlenmiştir. Kimilerinin “yönetememe krizi” olarak adlandırdıkları, kimilerinin “devrim durumu”nun belirtisi olarak görmeye çalıştıkları oligarşinin eskisi gibi “yöneteme” durumunun belirleyicisi, oligarşi ve oligarşi dışındaki sömürücü sınıflar arasındaki çelişkidir. Bu çelişkinin odak noktası ise, paylaşılmış olan *iç pazarın yeniden paylaşımıdır*.

Dünya kadar ülke içi pazarı büyük ölçüde, her türden ve her boyuttaki ticaret sermayesine terk etmiş görünen işbirlikçi-teknelci burjuvazi, yeniden içe dönmektedir. Bu da, iç pazarın yeniden paylaşımının dışında, ekonomik yapının yeniden düzenlenmesini, sömürünün “disipline” edilmesini gerekli kılmaktadır.

Bu yeniden paylaşım mücadelesi, ekonomik yapının yeniden düzenlenmesi girişimleri, son tahlilde siyasal alanda karara bağlanacaktır. Bu nedenle, tüm sömürücü sınıflar ve kesimler, iç ve dış her türlü siyasal güçleri kullanarak, kendilerini avantajlı konuma yükseltme peşindedirler.

Bu yeniden paylaşım mücadelesinde, oligarşinin kimlerle ve nasıl bir “uyum” sağ-

layacağı bilinemese de, süreçten en çok etkilenecek kesim tüketim malları ithalatıyla palazlanan yeni ticaret burjuvazisi olacaktır. Neo-liberalizmin savunucusu ve AB’nin bağınaz destekçisi olan bu yeni ticaret burjuvazisi, elindeki tüm güçleri, özel olarak da AB fonlarıyla beslenen “sivil toplum” kuruluşlarını tümüyle devreye sokma çabası içindedir. Ancak bu çabası boşunadır. Elindeki “güç”ler yıpranmış, en büyük silahı olan AB üyeliği halkın gözünde değer yitimine uğramıştır.

Bu yeniden paylaşım sürecinde “İslamcı sermaye” ise, giderek kendi içinde parçalanmakta ve ayrışmaktadır. Daha bugünden, bir kesimi oligarşinin saflarına geçerek eski konumunu koruma peşindedir. Tayyip Erdoğan’ın cumhurbaşkanı olmasıyla AKP’nin parçalanacağı endişesi taşıyan kesimler ise kararsız durumdadırlar.

Bu gelişmeler, oligarşinin iç pazarın yeniden paylaşımında belirleyici konumunu daha da pekiştirmektedir.

Şüphesiz iç pazar, tümüyle dış dinamiklerle geliştirilen kapitalizmin pazarı olduğu için, iç pazarın yeniden paylaşımı, aynı zamanda emperyalizmin doğrudan içinde yer aldığı bir paylaşım olacaktır. İç pazarın oligarşinin denetimi altında yeniden düzenlenmesinin en önemli sonucu, emperyalizmin Ortadoğu’da oligarşiden beklentilerinin yerine getirilmesi olacaktır.

Tüm bu olası gelişmelere rağmen, bu sürecin nasıl gelişeceğini bugünden tam olarak saptamak olanaksızdır. Her sömürücü sınıfın kendi siyasal gücüyle orantılı olarak siyasal alanda sürececek olan bu mücadele, her durumda oligarşinin yönetimi askerileştirmesi olanağının gölgesi altında yürütülecektir.

yabancı, devrimci mücadeleye aykırı bir ihanet çizgisidir. Ancak emperyalizmin tacizine karşı mücadele, emekçi sınıfların kazanımlarını korumaya dönük vazgeçilmez bir tutum olmanın ötesinde sosyalist iktidar stratejisinin olmazsa olmazıdır. Bugün çözülmekte olan devlet, sol durumdan vazife çıkaramazsa, emekçi sınıfların üzerine yıkılacaktır. Egemenliğin devrine, merkezi yapının zayıflatılmasına, yerelciliğe direnmeden, emperyalizmin parçalayıcı ve küçültücü müdahaleleri karşısında birlikçi bir tutum almadan devrimci bir strateji örnek olanaksız hale gelmiştir.” (K. Okuyan, *Gelenek*, Sayı: 89, s. 33, Eylül 2006.)

“Türkiye Laik Kalacak” Ama Nasıl?

“Tanrıları korku yarattı’. Sermayenin kör –halk kitleleri tarafından önceden sezilemediği için kör– gücünün korkusu yani proletaryanın, küçük-esnafın yaşamının her adımında ‘ansızın’, ‘beklenmedik’ ve ‘rastlantısal’ bir yıkıntı, yok olma, yoksulluk, fahişelik, açlıktan ölmek gibi tehlikeler yaratan gücün korkusu, modern dinin kökenidir.” (Lenin)

Uzun yıllardır Türkiye’de “laiklik sorunu” ve “şeriatçılık tehlikesi” sürekli gündemin ilk sıralarında yer almaktadır. Herkesin bildiği gibi, bu durumun nedeni dincilerin, şeriatçıların giderek etkilerini artırmaları ve güçlenmeleridir.

Emperyalizmin ve oligarşinin bile isteye güçlendirdiği ve güçlenmesine olanak sağladığı şeriatçı güçler, uzun bir süre karşıdevrimci bir güç olarak oligarşik devletin hizmetinde bulunmuşlarsa da, giderek oligarşi ile oligarşi dışındaki sömürücü sınıflar arasındaki *çelişkinin keskinleşmesine* paralel olarak farklılaşmaya, ayrışmaya ve kendi güçleri oranında siyasal sistemden pay talep etmeye başlamışlardır.

Kendi kitlesel gücü oranında oligarşik yönetimden pay talebinde bulunan şeriatçı güçler, basit ve yalın haliyle dini gruplar ve tarikatlara değildir. Şeriatçı güçleri oluşturan her grup ve tarikat, yerel ya da bölgesel ölçekte belli bir sınıfa ve bu sınıfın değişik kesimlerinin çıkarlarına denk düşer. Dolayısıyla şeriatçı güçler, oligarşi dışındaki sömürücü sınıfların kendi çıkarlarını korumak amacıyla örgütlenmiş bir *sınıfsal çıkar gücüdür*.

Gerek 60’ların sonunda başlayan Erbakan hareketi, gerek günümüzdeki “ılımlı

islam” versiyonu AKP, işbirlikçi-tekelci burjuvazi dışındaki küçük ve orta sermaye kesimlerinin politik temsilcisidirler. Ağırlıklı olarak Anadolu tüccar ve esnafına dayanan bu politik hareket, her durumda emperyalizme bağımlı ekonomik gelişmenin (yukarıdan aşağıya gelişen kapitalizm) ortaya çıkarmış olduğu mülksüzleşme ve tasfiyelere karşı bir *ittifak* niteliğindedir. Dolayısıyla emperyalizme ve oligarşiye karşı her türden tepkiyi bünyesinde toplama ve birleştirme özelliklerine sahiptir.

Bu sömürücü sınıf ittifakında din, ittifakın çimentosu değildir. Din, bu sınıf ittifakının çıkarları doğrultusunda halk kitlelerini kendi saflarına çekme ve yedekleme işlevine sahip bir araçtır. Halk kitlelerini dini etki altına alarak kendisine yedekleyebildiği ölçüde bir güç olduğunun bilincinde olan bu ittifak, hemen her durumda nispi demokratik ortamın varolması yönünde hareket eder. Din temelinde yedeklenmiş halk kitlelerinin seçimlerde sağladığı sayısal destekle siyasal güce sahip olduğundan, “temsilî demokrasi”, amaca ulaşmak için ellerindeki tek araçtır. Onların “demokrat” görünümünün arkasında yatan gerçek budur.

Bu ittifakın mensuplarını bir arada tutan,

birbirlerine kenetleyen, emperyalist ekonomi-politikaların kendi yıkımlarına yol açan uygulamalarıdır. Emperyalizm ve oligarşi devlete tümüyle egemen oldukları için, her durumda oligarşi dışındaki sömürücü sınıfları mülksüzleştirme ve tasfiye etme gücünü elinde tutar. Bu nedenle ittifakın “baş düşmanı” emperyalizm ve oligarşi, özel olarak da işbirlikçi-tekelci burjuvazidir. Bu düşmanlığın savaş alanı ise, her durumda siyasal iktidar, *devlettir*.

Emperyalizm ve işbirlikçi-tekelci burjuvaziyle bu sınıfların çelişkilerinin odak noktasını oluşturan devlet ise, laik devlet olarak ortaya çıktığından, sınıfsal çıkar çatışması “laiklik-şeriatçılık” ekseninde pratik ifadesini bulmuştur.

Bir kez sömürücü sınıfların kendi iç çelişkilerinin pratik ifadesi “laiklik-şeriatçılık” olarak ortaya çıktı mıydı, artık tüm güçler bunların çevresinde toplanarak ekonomik, toplumsal, siyasal ve ideolojik savaşa girişirler. Bu savaş, oligarşi dışındaki sömürücü sınıfların “çatışma-uyum” diyalektiği içinde yer yer sertleşir görünse de, hemen her durumda “uzlaşma” ile geçici bir “barış”a ulaşır. Ancak nihai hesaplaşma tamamlanmadığı için, her “barış” dönemi, yeni bir “savaş” döneminin hazırlığı niteliği kazanmıştır.

Dün 28 Şubat “post-modern darbesi”nde olduğu gibi, bugün de “barış” döneminin sonuna gelinmiştir. Bu yüzden taraflar, ellerindeki her türlü gücü sonuna kadar kullanma yönünde hareket etmektedirler. Bugün “laikler-şeriatçılar” çatışması, Cumhurbaşkanlığı seçimlerine odaklanmış olarak, bir ölçüde “güç gösterisi”ne dönüşmüştür. Ancak “laiklik-şeriatçılık” ekseninde süregiden sınıfsal çelişkiler ülkede varolan tek sınıfsal çelişki olmadığından, süreçte her türlü sınıf ve tabakaların çıkarları da devreye girerek, olayı çok yönlü ve karmaşık hale getirmiştir. Bunun pratikteki görünümünü, AB üyeliği aracılığıyla ayakta kalabileceğine inanmış küçük ve orta sermaye kesimlerinin “Kopenhag kriterleri” vb. söylemlerle ortaya çıkması olmuştur. Böylece oligarşi ve oligarşi dışındaki sömürücü sınıflar arasındaki çatışma, giderek tüm kesimlerin içinde yer aldığı “laiklik-şeriatçılık” temelinde bir saflaşmaya yol açmıştır.

Böylesine çoğalan ve karmaşıklaşan sınıfsal çıkar ilişkileri içinde halk kitleleri,

özel olarak kent küçük-burjuvazisi tümüyle tüketim ekonomisinin dar kalıpları içine sıkıştırılmış, yönünü ve ilerisini göremez hale gelmiştir. Tüm zaman içinde, gerek AB yandaşlarının yaptığı propagandalar ve ideolojik saptırmalar, gerek “laikçi” kesimlerin yalpalamaları ve örgütsüzlüğü, bu körlüğü daha da artırmış ve giderek kent küçük-burjuvazisinin hangi sınıfsal çıkarlarını hizmetine koşulduğunu bilemez ve anlayamaz hale gelmesine yol açmıştır.

Bugün “laikçi” kesimlerin birliğini ve örgütlülüğünü sağlayan bir sınıf hareketi mevcut değildir. Oligarşi ülke içi çelişkilere eskisi kadar egemen olamamaktadır. Kimilerinin abartarak basit bir ajitasyon sloganı haline dönüştürmeye çalıştıkları “devletin çözülmesi”, oligarşik yönetimin “çaresizliği”, bu egemen olamama durumunun dış görünüşünden ibarettir. Oligarşinin diğer sömürücü sınıflar üzerindeki denetiminin ve egemenliğinin zayıflamasının en temel nedeni, “ihracata yönelik sanayileşme” adıyla bu kesimlerin uluslararası ticaret alanında artan etkinliği ve bu yolla elde edilen döviz gelirlerinin artan ve büyüyen cari açıkların finansmanı için gerekli ve zorunlu hale gelmesidir. Özellikle AKP'nin hükümet olmasıyla birlikte artan “doğrudan yabancı sermaye” girişlerinin büyük bölümünün “İslamcı sermaye” tarafından gerçekleştirilmiş olması, oligarşinin elini kolunu bağlamaktadır. Artık eskisi gibi kendi dışındaki sömürücü sınıflarla ekonomik “*consensus*” oluşturacak durumda değildir. “İslamcı sermaye” girişiyle kendisine yeni finansman olanağı bulan diğer sömürücü sınıflar da, artık eskisi gibi bir “*consensus*”u kabul etmemektedirler.

Özetlersek, bugün “laiklik-şeriatçılık” çerçevesinde yürütülen siyasal çatışma, oligarşi ile diğer sömürücü sınıflar arasında yeni bir “uyum”un (*consensus*) sağlanamaması nedeniyle giderek şiddetlenmektedir.

AKP'nin “ılımlı İslamcı” görünümünü altında kendisine yeni bir “güç” sağlamış olan oligarşi dışındaki sömürücü sınıflar, seçim yoluyla elde ettikleri meclis çoğunluğunu kullanarak, yeni “uyum”un belirleyici gücü olma peşindedirler. Bu yöndeki hareketleri, yer yer oligarşinin, özel olarak da işbirlikçi-tekelci burjuvazinin gücünün kınlanması, zayıflatılması ve hatta onun yerinin alınması yönünde yönelimler de içermektedir. Ta-

rihlerinde ilk kez böylesine bir meclis çoğunluğunu ele geçirmişken, oligarşik devlet aygıtını büyük ölçüde kendi yörelerine dönüştürebileceklerini hesap eden bazı şeriatçı kesimler, bu hareketlerinde AB ve AB yandaşlarını “müttefik” olarak kullanma peşindedirler. AKP'nin AB yandaşlığının arkasında yatan bu “müttefik” arayışıdır.

Aynı biçimde AB ve AB yandaşları ise (özel olarak AB ideologları ve propagandistleri), tekelleşmemiş sanayi ve ticaret burjuvazisinin tekelleşme özlemlerini dile getirmektedirler. Onlar bu özlemlerini AB yoluyla gerçekleştirebileceklerini ummaktadırlar. Bu umutla, şeriatçı kesimlerin meclis çoğunluğunu kullanarak AB yolunun tam bir boyuneğişe gerçekleştirilebileceğini hesaplamaktadırlar.

AB'nin emperyalist ülkeleri, tarihlerinde ilk kez Türkiye toprakları üzerinde egemenlik kurma olanağına sahip olduklarının bilincinde olarak bu “ittifak” ilişkileri içinde yerini almıştır. Özellikle Ermeni soykırımını ve Kıbrıs sorununda, AKP aracılığıyla oligarşik yönetimi “köşeye sıkıştırma” hesapları, özünde AB emperyalistlerinin Ortadoğu'da etkin bir güç olma hesaplarının bir parçasıdır. Bu da Amerikan emperyalizminin “Büyük Ortadoğu Projesi” (yeni adıyla “Geniş Ortadoğu projesi”) karşısında AB'nin geliştirmeye çalıştığı “Ortadoğu Projesi”dir.

Çelişkileri giderek keskinleştiren ve saflaşmaları güçlendiren en temel faktör ise, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik durumdur. Bu ekonomik durumun bu yöndeki belirleyici etmeni ise, cari işlemler açığı nedeniyle Hazine'nin ihtiyaç duyduğu ihracatla elde edilen döviz gelirleri ve her kesimden sanayi ve ticaret sermayesinin ihracat yoluyla kendi varlığını koruyabileceği beklentisidir. Bu da, her kesimin “yabancı güçler” ile işbirliği yapmalarının koşullarını oluşturmuştur.

Bu tabloyu daha da karmaşıklaştıran, küçük-burjuvazinin ithalata bağımlı tüketim ekonomisine tabiyeti ve “yabancı sermaye” aracılığıyla “sermaye sahibi” konumuna “sıçrama” yapma (sınıf atlama) hayalidir. Bu bağımlılık ve hayal, hiçbir sermayeye sahip olmayan küçük-burjuvaların bir bölümünü ideolojik yönlendirme altında saf tutmaya yöneltmektedir. Küçük-burjuvazinin bir bölümünün bu ideolojik tutumu, hemen her durumda “medya” aracılığıyla yürütü-

len laiklik-şeriatçılık ekseninde bir ideolojik savaşa yol açmaktadır.

Solun, demokratların, ulusalcıların ve faşistlerin, “laiklik-şeriatçılık” çatışmasında devreye girdiği yer de burasıdır.

Burada artık ideoloji yapılmaktadır. Tüm faaliyetler manipülasyon ve dezenformasyona bağımlı hale getirilmiştir. Demokrat ve sol söylemler, küçük-burjuvazinin sınıfsal tutumuna göre belirlenir olmuştur. Doğası gereği laiklik yanında yer alması beklenen solun ve demokrat küçük-burjuvazinin, şeriatçılık karşısında tutarsızlığa düştüğü yer de burasıdır.

Demokrat küçük-burjuvazi, “din kişisel bir sorundur” çerçevesinde “herkesin inancına saygılı” olma adına şeriatçılık tehlikesini küçümserken; sol, aynı mantık çerçevesinde “Bismark sendromu”na yakalanmıştır.

Solun “Bismark sendromu”, Lenin'in şu sözlerinde karşılığını bulmaktadır:

“Batı'da, ulusal burjuva devrimleri sona erdikten sonra, az çok dinsel özgürlük sağlandıktan sonra, dine karşı demokratik savaş yürütme sorunu, burjuva demokrasisinin sosyalizmle mücadelesi sırasında öylesine geri plana itilmiştir ki, burjuva hükümetleri kasıtlı olarak dine karşı sözüm ona liberal bir ‘saldırı’ örgütleyerek kitlelerin dikkatini sosyalizmden uzağa çekmeye çalışmışlardır. Almanya'daki Kulturkampf'ın ve Fransa'da burjuva cumhuriyetçilerin dine karşı mücadelesi bu tür olaylardır.”

Özcesi, 19. yüzyılda “burjuvazinin, işçi sınıfı kitlelerinin dikkatini sosyalizmden uzaklaştırmak amacıyla dine karşı giriştiği mücadele”, yapay bir laiklik-dincilik çatışması yaratma çabası “Bismark sendromu” olarak tanımlanabilir.

“Bismark sendromu”, Lenin'in sözleriyle ifade edersek, “Batılı Sosyal Demokratların din savaşına ‘kayıtsız’ duruma gelmelerine yol açmıştır. Bu da kolayca açıklanır ve anlaşılır bir olaydır, çünkü Sosyal Demokratlar burjuva din karşıtlığı ile Bismarkçı tutumun karşısında din savaşını sosyalizm mücadelesine bağımlı kılmak zorunda kalmışlardır.”

Ve bugün solda egemen olan anlayış, 19. yüzyıl sonlarında Avrupa sosyal-demok-

ratlan arasında ortaya çıkan “kayıtsızlık”la eşdeğerdir.

“Bismark sendromu”nun ülkemiz solundaki yansıması, laiklik-şeriatçılık çatışmasında “tarafsız” kalmak ve bu yolla oligarşinin “laik” askeri darbesine karşı durmak olmaktadır. Bu “tarafsız”lıkta, Amerikan emperyalizminin askeri saldırganlığı ve askeri işgalleri karşısında “direnen tek güç” olarak “şeriatçılar”ın ortaya çıkışlarının da önemli bir payı bulunmaktadır. Böylece sol (legalize ve legalist sol) laiklik-şeriatçılık çerçevesinde süregiden sömürücü sınıflar arasındaki çelişkide “tarafsızlık” görünümü altında, şeriatçı güçlerin “müttefiki” haline dönüşmüştür.

Kapitalizmin dış dinamikle, emperyalizmin çıkarlarına uygun olarak geliştirildiği, demokratik devrimin tamamlanmadığı ülkemizde, laiklik, “din kişisel sorundur” diyerek bir yana bırakılabilecek ya da “tarafsız” kalınabilecek kısmi bir sorun değildir. Ülkemizde ve tüm “islam dünyasında” din, siyasal bir güçtür ve siyasal iktidar mücadelesi yürütmektedir. İran’da elde ettikleri “zafer” her ne kadar yaygınlaşmamışsa da, iktidarı ele geçirme umutlarını ve beklentilerini güçlendirmiştir. Dinin, islamiyetin siyasal iktidarı ise, en yalın haliyle, şeriat ve şeriat düzeni olduğu tartışma götürmez gerçektir.

Şeriatçılık karşısında laik devleti savunmaktan uzaklaşmış sol, ister “Bismark sendromu” nedeniyle olsun, her durumda şeriatçılığa karşı siyasal ve ideolojik bir güç olmaktan uzaklaşmış demektir.

Devrimcilerin görevi devrim yapmaktır. İçinde bulunduğumuz tarihsel koşullarda devrim, demokratik halk devrimi olacaktır. Bu devrimin iktidarı da, açık ve yalın biçimde laik olmak durumundadır. Halkın şeriatçılık karşısında örgütlenmesi ve laik bir devrimci iktidar mücadelesine yöneltilmesi görevi, her durumda “laiklik”in oligarşi-

nin diğer sömürücü sınıfları disipline etme, denetim altına alma girişiminin bir aracı olup olmamasına bakılmaksızın yerine getirilmesi gereken bir görevdir.

Devrimciler, şeriatçılığın islam ülkelerinde başlı başına bir siyasal iktidar mücadelesi yürüttüğünü görmezlikten gelerek, teokratik devlet düzenine karşı laik devlet düzenini savunmaksızın emperyalizme ve oligarşiye karşı iktidar alternatifi olamazlar.

Devrimcilerin görevi, laik ve demokratik halk iktidarı için şeriatçılığa ve onun hizmetinde olduğu sömürücü sınıflara karşı mücadeleyi örgütlemektir. Bu görev, laikliğin oligarşi tarafından kent küçük-burjuvazisini yedekleme aracı ve kendi dışındaki sömürücü sınıfları askeri güç kullanarak ya da kullanma tehdidiyle “hizaya getirmesi” çabalarının ötesinde ve dışında bir görevdir.

Her zaman olduğu gibi, “zor, oyunu bozar”.

İster oligarşi tarafından, ister şeriatçı kesimler tarafından olsun, zorun devrede olduğu koşullarda, devrimcilerin yalın “barışçılık” temelinde şeriatçılığa karşı tepkileri örgütlemesi ve devrimci mücadeleye kanallı edebilmesi olanaksızdır. Sorun, İran örneğinde olduğu gibi, Şah’ın (oligarşinin) askeri güçlerine karşı mollalarla (şeriatçılarla) ittifak yapmak değil, aynı zamanda şeriatçı güçlere karşı da savaşa girişebilmektir. Bunun tek yolu, devrimci halk güçlerini kendi dışındaki her türlü askeri güçlere ve şiddet araçlarına karşı savaşabilecek biçimde örgütlemektir.

Türkiye devriminin şeriatçılık diye bir sorunu, şeriat düzenine karşı mücadele etme ve savaşma diye bir görevi vardır. Laiklik sloganlarını devrim mücadelesinin parçası haline getiremeyen devrimci sol hareket, her durumda şeriatçılık ile oligarşinin askeri darbesi arasına sıkışmış olacaktır.

Laikliğin Tarihsel Evrimi ve Şeriatçılık

Burjuvazinin yükseliş döneminde ortaya çıkan laiklik kavramı, temelde burjuvazinin feodalizme karşı mücadelesinin ürünüdür. Ve aynı zamanda burjuvazinin egemenliğinin sağlanmasının bir ifadesidir.

En kısa tanımıyla laiklik, dini kurumların, devlet işleyişinin dışına çıkartılmasıdır. Bir başka deyişle, dini kurumlar ile devlet kurumları arasındaki ilişkinin yeniden düzenlenmesi ve dini kurumların devlet düzeninin dışında faaliyet göstermesi laikliğin temelidir. **Dini kurumlar ile devletin birbirinden ayrılması olarak laiklik, aynı zamanda, bütün dinsel toplulukların, istisnasız olarak devlet tarafından özel topluluklar olarak nitelendirilmesi demektir.**

Bilindiği gibi, feodal dönemde feodal beyler ile din arasında doğrudan bir iktidar ortaklığı bulunmaktadır. Bu iktidar ortaklığı, kimi durumda feodal beyin aynı zamanda dini önder olması şeklinde görüldüğü gibi (Osmanlı İmparatorluğunda padişahın aynı zamanda halife olması; İngiltere’de Kral VIII. Henry’nin Anglikan Kilisesi’ni kurarak kilisenin başına geçmesi gibi), kimi durumlarda feodal beyin yanında yönetimi paylaşan din adamları bulunmaktadır. İspanya feodal döneminde en tipik durumuyla görüldüğü gibi, feodal krallık toplumsal ve siyasal yönetimi tümüyle dini kurumlara (kilise) bırakmıştır. Bunun sonucu olarak, dini kurumlar (kilise) toplumun tüm faaliyetlerini belirleyen, yöneten ve yönlendiren güç haline gelmiştir.

“Feodal kilise hiyerarşisi, aristokratik sınıfı oluşturuyordu: Piskoposlar ve başpiskoposlar, manastır başpapazları, manastır başkanları ve öbür yüksek aşamalı papazlar. Bu yüksek kilise görevlileri, ya imparatorluk prensleri, ya da başka prenslerin metbuluğu altında, birçok serfler ve angaryalılar ile birlikte, geniş toprakları egemenlikleri altında tutan feodal beylerdiler.”*

Feodal beylerin zaman içinde güçlerini yitirmelerine bağlı olarak dini kurumların gücü artmış ve feodal egemen sınıflar adına **toplumun yöneticisi** haline gelmiştir. Böylece siyasal iktidar gücü haline gelen dini kurumlar, devletin yapısını kendi iç hiyerarşilerine uygun olarak düzenlemişlerdir.

En güçlü feodal bey kadar geniş topraklar üzerinde egemen olan dini kurumlar (kilise), bazı durumlarda çeşitli feodal beyler arasındaki çatışmalarda “uzlaştırıcı” bir güç olmuşlardır. Feodalizmin son dönemlerine gelinirken yerel mahalli otorite durumunda olan feodal beylere karşı krallığın mücadelesinde dini kurumlar (kilise), yerel mahalli feodal beylerin yanında tavır almıştır. Bu dönemde merkezi devletin oluşumunu ifade eden krallığın yerel feodal güçlere karşı bu hareketi, aynı zamanda kiliseye karşı bir hareket olmuştur.

Böylece dini kurumlar feodallerin yanın-

* Engels, *Köylülük Savaşı*, s. 36.

da yer alarak burjuvazinin karşısına çıkmışlardır. Bu nedenle burjuvazi kendi iktidarını kurabilmek için, yani feodaliteyi tasfiye edebilmek için, dini kurumların etkisini ve gücünü kırmak zorundaydı. Bu kırma eylemi, dinin ideolojik niteliğine bağlı olarak, yeni bir ideolojik eylemi de zorunlu kılıyordu. İşte tüm burjuva ideologlarının üzerinde durduğu temel konulardan birisi de, din ve dini kurumların durumuydu.

“Rahiplerin elleri arasında, siyasa ve hukuk bilimi, tüm öbür bilimlerin gibi, yalnız tanrıbilim kolları olarak kaldılar, ve tanrıbilimde yürürlükte olan ilkelere göre incelendiler. Kilise dogmaları, aynı zamanda, siyasal belitler idiler, ve Kutsal Kitap tümceleri de, tüm mahkemelerde yasa gücüne sahipti. Hatta bağımsız bir hukukçular sınıfı oluştuğundan sonra bile, hukuk bilimi daha uzun süre tanrıbilim egemenliği altında kaldı. Ve tüm entelektüel çalışma alanında da tanrıbilimin bu egemenliği, aynı zamanda, feodal egemenliğin en genel bileşimi ve onaylaması olan kilisenin durumunun da zorunlu sonucu idi.

Buna göre, genellikle feodalizme karşı yöneltilen tüm saldırıların, her şeyden önce kiliseye karşı saldırılar olacakları, toplumsal ve siyasal tüm devrimci öğretilerin, aynı zamanda ve her şeyden önce, tanrıbilimsel sapkınlıklar olacakları açıktır. Varolan toplumsal koşullara dokunabilmek için onların kutsal niteliklerini kaldırmak gerekiyordu.”*

Feodal dönemde kilisenin kendi ekonomik kaynakları ve kendi eğitim kurumlarıyla devlet içinde devlet olma özelliği ve de dinin özünde bulunan “dünyevi ilişkilerin düzenlenmesine” yönelen niteliği, burjuvaziyi iki yönlü bir eyleme itmiştir. Bir yandan kilisenin elindeki ekonomik değerleri (toprak) alarak onun gücünü sınırlandırmak, öte yandan dinsel dogmaları kendi iktidarına uygun hale getirmek.

Bunlardan birincisi, burjuvazinin “toprağın millileştirilmesi” istemi ile çakışırken; ikincisi “dini reform” hareketiyle çakışır. Ancak dinin reforme edilmediği durumlar-

da, kilisenin devlet iktidarı üzerindeki etkisinin doğrudan kırılması gerekmiştir. Her iki durumda da, kilisenin devlet iktidarına müdahalesinin önlenmesi esas olmuştur.

İşte kilisenin siyasal iktidardan uzaklaştırılması ve iktidarın bir parçası olmaktan çıkartılmasının ideolojik ifadesi *laiklik*dir.

Feodal bir iktidar gücü haline gelmiş olan dini kurumların, burjuvazinin iktidarının önünde engel teşkil etmesiyle ortaya çıkan laiklik fikri, burjuvaziyle birlikte ortaya çıkmış ve demokratik cumhuriyetin ayrılmaz bir unsuru olmuştur.

Fransa’da tüm yönleriyle uzlaşmaz bir biçimde ortaya çıkmış olan laiklik mücadelesinde, kilisenin elindeki mülklerin büyük bölümü devlet mülkü haline getirilmiştir. Yine de kiliseye kendisi için gerekli egemenlik alanları bırakılmıştır. Bunun sonucu olarak, kiliseler kendilerine ait mülklerle kendi faaliyetlerini sürdürmek durumunda olmuşlardır. Bu faaliyetin en önemli iki unsuru ise, eğitim ve yardım faaliyetleridir. Birincisi kilise eğitimi olarak ortaya çıkarken, ikincisi Kızılhaç faaliyetleri olarak ortaya çıkmıştır.

Bu gelişme sonucunda laiklik sorunu, hemen her zaman **eğitim sorunu** olarak varlığını sürdürme gelmiştir. Fransa örneğinde olduğu gibi “laik eğitim” ile “dini eğitim” birbiriyle sürekli çatışma durumunda olmuştur. Ancak politik iktidar tartışmasız bir biçimde burjuvazinin eline geçtiği ve kilise daha önce kanlı savaşlarla geriletildiği için, kilisenin yeniden politik iktidara talip olması hemen hemen olanaksız hale getirilmiştir. Bu nedenle laik eğitim üzerine ortaya çıkan kimi çatışmalar dışında, burjuvazinin iktidarı için laiklik, *özel bir sorun olmaktan çıkmıştır*.

19. yüzyıla kadar kesin bir kilise karşıtı tutum içinde bulunan burjuvazi, iktidarını pekiştirir pekiştirmez, dini, kitlelerin uyutulmasının bir aracı olarak kullanmaya başlamıştır. Engels’in belirttiği gibi, din, “*egemen sınıfların alttaki sınıfların dizginlerini elde tutmak için kullandığı basit bir yönetim aracıdır*” ve “*değişik (egemen) sınıfların her biri kendine uygun gelen dini kullanır*”.

“Din konusundaki konuşmayı tartışırken Duma’daki grubumuz tarafından açıklığa kavuşturulmamış olan bir başka durum da, oportünist saptırmalara ek olarak, Avrupa Sos-

yal Demokratlarının din konusunda ki bugünkü aşırı kayıtsızlıklarına yol açan özel tarihsel koşulların da varlığıdır. Bu koşullar iki yönlüdür. Birincisi, dinle savaşmak görevi, tarihsel açıdan devrimci burjuvazinin görevidir ve Batı'da burjuva demokrasisi, feodalizme ve orta çağ düzenine karşı giriştiği kendi devrimleri döneminde bu görevi büyük ölçüde yerine getirmiş (ya da engellemiştir). Gerek Fransa'da, gerek Almanya'da burjuvazinin dinle savaşma geleneği vardır ve bu sosyalizmden (Ansiklopedistlerden ve Feuerbach'tan) çok önce başlamıştır. Rusya'da ise, burjuva demokratik devrimimizin kendine özgü koşulları nedeniyle, bu görev de hemen hemen tümüyle işçi sınıfının omuzlarına yüklenmiştir.”*

Burjuvazinin devrimci niteliğini yitirdiği emperyalist aşamada, demokratik devrimin tamamlanmadığı ülkelerde, dinle mücadele görevinin proletaryanın omuzlarına kalması, aynı zamanda proletaryanın bu ülkelerde demokratik devrimi tamamlama göreviyle çakışır. Ama proletaryanın, dinle olan mücadelesi salt bununla bağlantılı değildir. O, aynı zamanda, demokratik cumhuriyet kurulması yönündeki tarihsel eylemi ile, dinin “*kişisel bir sorun*” olarak kalması gereği açısından da bu mücadeleyi yürütmek zorundadır. İslamiyet gibi kendisini tarihsel gelişmeye uydurmamış, burjuvazi tarafından reformize edilmemiş bir din karşısında proletarya ve partisinin görevleri çok daha büyük öneme sahiptir.

İslamiyet, hıristiyanlığın tersine, içerdiği feodal ve ortaçağ dogmalarından kendisini arındırmamış ve toplumsal, siyasal ve ekonomik düzeni düzenlemeye yönelik siyasal gücü ve siyasal iktidar olma talepleri *kesin yenilgiye* uğratılmamıştır.

Diğer yandan, İslam ülkelerinin emperyalist sömürgeler haline getirilmesi ve emperyalizmin tüm feodal kesimlerle ittifak içinde bulunması, dini ideolojilerin özel olarak korunmasını da beraberinde getirmiştir. Dolayısıyla bizim gibi demokratik devrimin tamamlanmadığı ve reformdan geçmemiş bir dinin egemen olduğu bir ülkede laiklik

ve din konusu çok daha büyük öneme sahiptir. Özellikle son yıllarda dinin “*kişisel bir sorun*” olduğu şeklinde yapılan değerlendirmeler ve propaganda gözönüne alındığında, laiklik konusunda açık ve net bir tutum takınmak çok daha önemli olmaktadır.

Bugün ülkemiz solunda ya da kendisini solda kabul eden pek çok kişi, dinin “*kişisel bir sorun*” olduğu tekerlemesini benimsemiştir. 1891 tarihli Alman Sosyal-Demokrat Partisi'nin Erfurt Programında yer alan “din kişisel bir sorundur” maddesine dayanan bu belirlemeyi Lenin şöyle değerlendirmektedir:

“Bu taktikler artık gündelik bir olay durumuna gelmiş, Marksizmin ters yönde saptırılmasına, oportünizm yönünde saptırılmasına yol açmıştır. Erfurt Programındaki bu madde, biz Sosyal-Demokratlar için, parti olarak hepimiz için din kişisel bir sorundur biçiminde yorumlanmıştır. 1890'larda Engels bu oportünist görüşü doğrudan doğruya karşısına almaksızın, buna polemikle değil somut verilerle karşı çıkılması gerektiğini ileri sürmüştür. Örneğin kendisi bu karşı çıkışı, özellikle vurguladığı bir sözle, Sosyal-Demokratların dini devlet işleri açısından kişisel bir sorun olarak aldıklarını, herhalde kendileri açısından, Marksizm açısından ve işçi partisi açısından soruna böyle bakmadıklarını söyleyerek belirlemiştir...”

Batı'da ‘din kişisel bir sorundur’ savının oportünist yorumuna yol açan koşulları ele alalım. Kuşkusuz buna yol açan koşullar bir bütün içinde, işçi sınıfı hareketinin çıkarlarını geçici çıkarlar adına feda etmek gibi oportünist davranışların tümüne yol açmış olan koşullardır. Proletaryanın partisi devletin dini kişisel bir sorun olarak belirlemesini ister, ancak halkın ahyonu niteliğindeki dini, dinsel batıl inançlara karşı savaş ‘kişisel sorun’ olarak görmez. Oysa oportünistler sorunu saptırarak, Sosyal Demokrat Partinin dini kişisel bir sorun gibi yorumladığı izlenimini uyandırmaya çalışırlar.”*

Din, devletle ilişkisi olmaması, dinsel

* Lenin, *Proletarya Partisinin Din Konusundaki Tutumu*.

kurumların siyasal iktidar yetkilerine sahip bulunmaması temelinde “kişisel bir sorun”-dur. Burada unutulmaması gereken yan, dinlerin ekonomik, toplumsal ve siyasal alanları içeren dogmalara sahip olduğudur. Dolayısıyla dinsel ideolojilerin kitleler üzerinde sağlayacağı her etki, aynı zamanda bu dogmaların var edilmesi için bir çabayı da beraberinde getirecektir. Bu nedenle, dinsel ideolojilere ve dogmalara karşı mücadeleye zorunludur.

Ülkemizde de görüldüğü gibi, dinin “kişisel bir sorun” olarak ilan edilmesi ya da din ile devletin birbirinden ayrılması tek başına yeterli olmamaktadır. Demokratik devrimin tamamlanmadığı, feodalizmin ve feodal ideolojilerin devrimci tarzda tasfiye edilmediği bizim gibi ülkelerde, sorun, feodalizmden kapitalizme geçiş sorunu olarak varlığını sürdürmektedir. Varolan kapitalizmin kendi iç dinamiği ile gelişmemiş olması, baştan emperyalizme bağımlı olarak yukardan aşağıya geliştirilmesi, feodal ilişkilerin ve özellikle de feodal ideolojilerin varlığını sürdürmesine neden olmuştur. Feodal ilişkilerin içinde yer alan tüccar ve zanaatçıların, geliştirilen çarpık kapitalizme eklenmelerini ya da tasfiye olmaları süreci tamamlanmamıştır. Bunlar, dışa bağımlı kapitalizm karşısında sürekli gerilemişler ve yavaş yavaş tasfiye olmaya başlamışlardır. Bu da, zamana yayılan bir “geçmişe dönüş” umudunu sürekli var etmiştir.

Bu kesimler, kesinkes *mülksüzleştirilmediği* ya da tasfiye edilmediği sürece, dinin “kişisel bir sorun” olarak ele alınması, yani dinsel toplulukların kendi işlerini kendileri görmesine olanak sağlanması, onların güçlenmesinden başka bir sonuç vermemektedir. Ülkenin en küçük yerleşim yerlerinde bile kurulmuş olan Kuran kursları, İmam-Hatip liseleri ve yurtlar bunun somut ifadesidir.

Diğer yandan, ülkemizde din “kişisel bir sorun” olmaktan öte, toplumsal bir sorun ve ilişki olarak vardır. Özellikle tarikatlar düzeyinde yürütülen dinsel faaliyetler, gizli örgütlenmeler olarak da ortaya çıkmıştır. Tarikatların kendi iç hiyerarşileri, tarikat üyeleri arasında bir birlik oluşturur. Dolayısıyla

la, tarikat düzeyinde, din, hiç bir biçimde “kişisel bir sorun” durumunda değildir. Bugün AKP tarafından sıkça yinelenen din “kişisel bir sorun”dur tekerlemesi, tarikat ilişkilerinde hiç bir geçerliliğe sahip değildir. Üniversitelerde yapılan türban eylemlerinde görüldüğü gibi, “türban sorunu” bir örgütlenme ve buna bağlı eylemlilik durumundadır. Bu örgütlenme ve eylemlilik, herkesin “kendi inancına göre yaşaması”ndan öte, “kendi istediği hukuku seçmesi” amacına yöneliktir.

Örneğin imam nikahı, “kişisel bir sorun” gibi gösterilmekle birlikte, bir hukuk sorunudur, medeni hukuku sorunudur. İmam nikahı sırasında akt edilen “*mehir*” bunun en tipik örneğidir. Bu akit, evliliğin sona ermesi durumunda uygulanabilmesi için bir karar merciinin varlığı ile, bu kararın uygulanmasını denetleyen ve gerektiğinde sağlayan bir *zor gücünü* gerekli kılar. Bu da, herkesin bildiği gibi, dini mahkemeler ve polis gücüdür.

Diğer yandan imam nikahı “mükerrer” evliliklerin olmaması için merkezi bir kayıt sistemini gerektirir. Bu da, imamlara bağlı bir nüfus kayıt merkezinin kurulmasını zorunlu kılar.

Bugün ülkemizde bu ve benzeri “şeriat” kurumlarını vakıflar temsil etmektedir. Bu vakıflar, devletleşmemiş şeriatın “sivil toplum örgütleri”dir.

Sorun, “kişisel bir sorun” değil, siyasal üst yapı sorunudur ve siyasal üst yapının dini esaslara göre biçimlendirilmesi sorunudur. Bunlar dikkate alınmaksızın “din kişisel bir sorundur” tekerlemesinin ardına takılmak, şeriatçılığı güçlendirmekten ve meşrulaştırmaktan başka bir anlama gelmemektedir.

“Proletarya bizim burjuva demokratik devrimimizin öncüsüdür. Bu nedenle, ortaçağın tüm kalıntılarına ve bu arada eski resmi dine ve bunu canlandırma, yeniden biçimlendirme yolundaki tüm girişimlere karşı yürütülecek mücadeledeki ideolojik öncü de proletaryanın partisi olmalıdır.”*

* Lenin, *Proletarya Partisinin Din Konusundaki Tutumu*.

Neden “İslamcılar” Emperyalizme Karşı Silahlı Direnişin Egemen gücüdürler?

Bilinenleri bir kez daha yineleyelim: Bugün başını Amerikan emperyalizminin çektiği emperyalist saldırganlığa ve işgallere karşı *silahlı direniş*, Afganistan’dan Filistin’e, Irak’tan Lübnan’a kadar Ortadoğu bölgesinde yoğunlaşmıştır. Tüm bu silahlı direniş hareketlerinin *merkezinde* “İslamcılar” yer almaktadır. “İslamcılar”, silahlı direniş hareketinin merkezinde yer almaktan öte, aynı zamanda bu hareketin neredeyse *tek gücü* durumundadır.

Yine herkesin bildiği diğer bir gerçek, AKP’nin “ılımlı İslamcı” görünümüne rağmen, özünde “İslamcı” bir siyasal bir hareket olduğu, kökeninin 1960 sonlarında Erbakan’ın başını çektiği şeriatçılıkta bulunduğu. Erbakan çizgisi, “ağır sanayi hamlesi”nden “hak geldi, batıl zail oldu” sloganlarına kadar tüm yönelimleriyle yeni-sömürgeciliğe (yukardan aşağıya geliştirilen kapitalizme) ve bunun sahibi Amerikan emperyalizmine karşı bir duruş görünümündedir. Dolayısıyla Erbakan çizgisinin “ılımlı” versiyonu olarak piyasaya çıkan AKP de, özsel olarak yeni-sömürgecilik karşıtı ve anti-amerikancı bir tutumun günümüzdeki şekillenışı olarak tanımlanabilir.

Herkesin bildiği üçüncü gerçek ise, ister “ılımlı”, ister “radikal” görünüm altında olsun, her türden “İslamcı” hareketin *nihai amacı* şeriat düzeni, İslami bir devlet ve İslami “değerler”e göre şekillendirilmiş bir toplumsal düzen kurmaktır. Bu nihai amaç açısından İslamcı hareketler, aynı zamanda anti-laiktir, laik devlete karşıdır.

Şimdi bu çok bilinen gerçeklerin altına, sol “medya”dan rastgele bir bölüm ekleyelim:

“Eğer *gerçek* bir mücadele sürüyorsa, emperyalist işgal ya da müdahalelere karşı mücadeleye İslamcı örgütler damga vuruyorsa, bu mücadeleden uzak durmak ne ahlaki ne de politik olarak meşrudur. Mücadeleye katılacak, mücadelenin gerektirdiği dayanışma ve işbirliğinden çekilmeyecek ve uyanık olacaksınız.

Bu mücadelenin sonunda yeni bir İran örneği yaşanmış, ülke karanlığa gömülmüş... Bu tehlike var. Ancak bu tehlikeyi bertaraf etmek, mücadelenin içinden geçiyor, mücadeleden kaçmaktan değil.”*

Böylece üç bilinenli bir eşitlik sağlamış oluyoruz.

Eşitlik, “Lübnan ya da Irak örneklerinden hareketle antiemperyalist mücadelede hangi güçlerle işbirliği yapılabileceğine ilişkin bugünden belli modeller oluşturmak hiç sağlıklı değildir”in öngirisi olarak kullanılmıştır ve sonuçta “günü gelince düşündürüz” denilmektedir.

Ancak “antiemperyalist mücadelede hangi güçlerle işbirliği yapılacağı”na ilişkin “bugünden belli model” oluşturulmasına karşı çıkılırken ortaya atılan ilk önerme, “... mücadeleye İslamcı örgütler damga vur-

* K. Okuyan, “Öncelikli olan ittifaklar değil”, sanal Sol gazete, 17 Kasım 2006.

yorsa, bu mücadeleden uzak durmak ne ahlaki ne de politik olarak meşrudur” olmaktadır.

Çok basit akıl yürütme ile, çok bilinen bir gerçekten yola çıkarak (“emperyalist işgal ya da müdahalelere karşı mücadeleye İslamcı örgütlerin damga vurması”), “ahlaki ve politik” meşruiyeti olduğu iddia edilen bir tez ortaya atılmaktadır: mücadelenin içinde yer almak. Ve yine aynı mantıksallık içinde, “ama” denilerek, ülkemizde böyle bir durum olmadığına göre, “hangi güçlerle işbirliği yapılacağına” ilişkin “modeller” oluşturmak “hiç sağlıklı değildir” sonucuna ulaşılmaktadır.

Görüleceği gibi, bu “mantıklı” ve de üstelik “hem ahlaki, hem politik” değerlendirmeye, “mücadelenin içinde yer almak” ve bu mücadele içinde bazı güçlerle “işbirliği” yapmak meşru kabul edilirken, ülkemiz somutunda böyle bir mücadelenin olmamasından hareketle “kendi işimize bakalım” denilmektedir.

Varsayım olarak Irak ve Lübnan’daki gibi bir fiili ve somut durumun ortaya çıktığını düşündüğümüzde, bu “önerme” ve saptama sahibi açısından fazla tereddüt edilecek bir durum yoktur. Fiili ve somut bir mücadele vardır, öyle ise “içinde” yer alınır! (Tıpkı bir zamanlar İ. Bilen’li TKP’nin “barikatlara” çıktığı gibi!) Buna kanıt olarak da, İsrail’in son Lübnan işgali karşısında Lübnan KP’sinin savaşın “içinde” yer alması gösterilir. (Irak KP’sinin Amerikan işbirlikçiliği ise “kınanmak”la geçiştirilir.)

Ve biz, kendi ülkemizin devrimci mücadele tarihinden biliyoruz ki, kendilerini SİP-TKP olarak ifade eden legalistler hiçbir durumda bu savaşın içinde yer almayacaklardır.

Evet, bu bizim tarihten çıkardığımız bir saptamadır. “Bizim iddiamız”dır. Her “iddia” gibi, karşıtı da ileri sürülebilir. (Büyük olasılıkla SİP-TKP saflarında yer alan pek çok genç ve samimi insan bu karşı tezi haretle savunacaklardır.)

Şimdi “-sa”lara takılmadan, yukarda aktardığımız sözlerin ilk cümlesini bir kez daha okuyalım:

“Eğer gerçek bir mücadele sürüyorsa, emperyalist işgal ya da müdahalelere karşı mücadeleye İslamcı örgütler damga vuruyorsa...”

Görüldüğü gibi “-sa”ların en başında

“gerçek bir mücadele” tanımı yerleştirilmiştir. Böylece “gerçek mücadele nedir” sorusu yanıtlanması gereken stratejik bir soru haline dönüşür. “Hem ahlaki, hem politik” olarak zorunlu hale getirilen “mücadelenin içinde yer almak”, mücadelenin niteliğine, yani “gerçek mücadele” olup olmasına göre belirlenmektedir.

Artık sorun, ortada fiili ve somut bir mücadelenin olup olmaması değil, onun “gerçek” bir mücadele olup olmaması haline dönüşmüştür.

Peki “gerçek mücadele” nedir?

İşte SİP-TKP’nin oportünizminin açığa çıktığı yer burasıdır.

Bu soru bir kez ortaya çıktı mıydı, artık herşey “gerçek mücadele”den kimin ne anladığına bağlı olarak değişecektir. İslamcı kesimlerin anti-emperyalizminin sınırları ve kapitalizmle olan bağlantıları öne çıkartıldığında, bu kesimlerin “mücadele”lerinin emperyalizmle uzlaşmayla sonuçlanacağını söylemek kahinlik olmayacaktır. Bunun da, kendi deyişleriyle “gerçek mücadele”, “sağlam bir marksist-leninist aş”yla* aşılabilir “yurtsever” mücadele olmayacağı açıktır.

Şöyle yazıyorlar:

“Sosyalizmi hedeflemeyen, yani ekonomik düzlemde serbest rekabetçi piyasa düzenini savunan siyasetler antiemperyalist olabilirler mi? Yukarıdaki çerçeve gereği (Lenin’i kendilerine “tanık” olarak gösteriyorlar-KC) bunun yanıtı kesin olarak hayırdır.”**

Evet, “sosyalizmi hedeflemeyen” bir anti-emperyalizm, “gerçek” bir anti-emperyalist mücadele olmayacağına göre, sözü edilen Irak ve Lübnan’daki fiili ve somut mücadele de anti-emperyalist olmayacaktır. Dolayısıyla da bu mücadelenin “içinde” yer alınması “ne ahlaki, ne politik” meşruiyete de sahip değildir.

Görüldüğü gibi, bilinen gerçeklerden yola çıkılarak ortaya atılan “tez”, “ahlaki ve politik” olarak mantıksal görüldüğü yerde, kendi çıkış noktasının tersine ulaşmaktadır. SİP-TKP’nin ölçütlerine göre, Irak ve Lübnan’da zaten “gerçek” bir anti-emperyalist mücadele söz konusu değildir, dolayısıyla

* SİP-TKP Siyasi Komite, 17 Kasım 2006.

** İlker Belek, “Antikapitalist antiemperyalizm”, Sanal Sol gazete, 9 Ekim 2006.

da bu mücadelenin “içinde” yer alınması diye bir sorun da yoktur. Ama zevahiri kurtarmak, genç ve samimi insanları saflarında tutabilmek için, “eğer öyle bir silahlı direniş olursa, biz de içinde yer alınız” demek de tereddüt etmemektedirler. Tıpkı “Denizlerin yolundayız” diyerek, Nurhak’a uğramadan İstanbul’dan İskenderun’a gidip tekrar İstanbul’a geri döndükleri gibi.

Bu, su katılmamış oportünizmdir.

Burada amacımız, SİP-TKP’si gibi oportünistlerin niteliğini sergilemek değildir. Görülmesini istediğimiz gerçek, herkesin bildiği gerçekler ortadayken, bunlara dayanılarak ileri sürülen her “tez”in kendi içinde daha farklı taktik ve stratejik sorunlar ortaya çıkardığıdır.*

Sol “medya”dan “*Türkiye’de laiklik ve irtica*” başlıklı bir yazıdan alıntı yaparak bu durumu belirginleştirelim:

“Bu rejim, laik mi?”

Hayır, Türkiye laik bir devlet değildir.

Türkiye’de devlet dinden asla ayrılmamıştır. Cumhuriyet’in kuruluşundan beri her daim dini denetimi altında tutmuş, siyasi amaçları için kullanmıştır.

Türkiye, her caminin devlet dairesi, her imamın devlet memuru olduğu bir ülkedir.

Devletin, Cuma vaazlarının içeriğine müdahale ettiği, yönlendirdiği bir ülkedir.

Camilerin devlet parasıyla işletildiği, ama cemevlerinin yasak olduğu, ibadet merkezi sayılmadığı bir ülkedir.”**

Atılım’a göre, eğer rejim “laik” ise, “irtica tehlikesi”ne karşı mücadele etmek, SİP-TKP’nin söylemiyle “hem ahlaki, hem po-

litik” olarak meşrudur. “Ama” Türkiye laik bir devlet değildir.

Böylece sorun “irtica tehlikesi”, şeriatçılık ve laik devlet sorunu olmaktan çıkmakta, doğrudan doğruya “laiklik nedir” sorusuna dönüşmektedir. Buna verdikleri yanıt eşdeğer olarak şu sonuca ulaşmaktadırlar:

“Ancak ezilen halk kitlelerinin kaderlerini ellerine alacakları bir demokratik devrim, yoksulları sarmalayan kaderciliği ve şükürcülüğü parçalayabilir. Bir din devleti tehlikesini de, halk üzerindeki devlet dini baskısını da kaldırabilir. Diyanet İşleri Başkanlığının dağıtılmasıyla Türkiye’de gerçekten laik bir devleti ancak bir demokratik devrim kurabilir. Devletin tüm mezheplere eşit mesafede durmasını, Alevi mezhebinin ezilmesine son vermeyi ancak bu devrim başarabilir. Camilerin, iktidarın politik amaçları için kullanılmasına ancak böyle bir devrim son verebilir.”***

Evet, “diyanet işleri başkanlığının dağıtılmasıyla” “laik bir devlet” ortaya çıkacaktır!

Bu, bir olasılık değil, ciddi ciddi ortaya atılmış bir iddiadır.

Açıklanmayan ve anlatılmayan ise, adında “marksist leninist komünist” sıfatları taşıyan bir siyasal çizginin, devlet tarafından dini faaliyetlerin denetim altında tutulmasına neden karşı çıktıklarıdır.

Herkesin bildiği gerçekler ne kadar ortak ve açık olursa olsun, bu gerçeklerden yola çıkılarak ortaya atılan her siyasal sapta, kendi içinde yeni ve farklı tartışmalar ve alanlar açmaktadır. Şüphesiz laiklik ve Türkiye’de laiklik, eski Yargıtay başkanı Sami Selçuk’un tanımına uygun olarak ele alırsa, ulaşılabilecek yer başkadır.

Kısaca anımsatalım:

“Laiklikte din ve devlet karşılıklı olarak bağımsızdırlar. Bağımsızlık esasından yola çıkan laiklikte din kuralları devleti, devlet de din kurallarını belirleyemez ve yönlendiremez. Devlet bütün inançlara, dinlere karşı ilgisiz ve eşit uzaklıktadır...”

Laik devlette, devlet dinlere eşit

* SİP-TKP’si şöyle söylemektedir: “Demek ki ulusal ölçekteki bir siyasal hareketin antiemperyalistliğini de, uluslararası ölçekteki (bu siyasal hareketin iktidarıyla tanımlanan) bir devletin antiemperyalistliğini de uluslararası tekelin düzenine karşı, yani antikapitalist konumları tanımlayacaktır.” Burada ne söylemek istediklerinden çok, söylerken neyi nasıl tanımladıkları önemlidir. “antikapitalist”lik, çok açık biçimde “uluslararası tekelin düzenine karşı” olmak şeklinde tanımlanmıştır. Bu, anti-kapitalist mücadeleyi basitçe anti-tekeli mücadeleye indirgemektir. Bu da Laz İsmail TKP’sinin ünlü “ulusal demokratik cephe”sinin ta kendisidir.

** *Atılım*, Sayı: 129, 19 Ekim 2006.

*** *Atılım*, Sayı: 129, 19 Ekim 2006.

uzaklıkta olduğundan hiçbir dini, inancı dışlayamaz ya da kayıramaz; akçalı vb. biçimlerde destekleyemez...

Tanı açıktır: Türkiye Cumhuriyeti, egemenliğin kaynağı açısından laik; devlet örgütlenmesi açısından teokratik; dini yönlendirme açısından laikçi bir devlettir...”*

Bu “tanı”nın solda itibar görmesi ise, sol açısından ideolojisizliğin ifadesidir.

Yeniden başlangıca geri dönersek, bugün Amerikan emperyalizminin açık askeri işgaline karşı Irak, Lübnan ve Afganistan’da yürütülen silahlı direniş hareketinde islamcıların egemen ve hatta tek güç olarak ortaya çıkışları açık ve tartışmasız bir gerçektir.

Sorun, bu gerçekten olmadık şeyler türetmek değil, bu gerçeğin nedenlerini doğru biçimde saptamaktır. Diğer bir ifadeyle, bu somut gerçeklik karşısında devrimcilerin görevi, emperyalizmin açık askeri işgaline karşı devrimci bir silahlı mücadelenin neden ve nasıl ortaya çıkartılmadığını saptamaktır.

Afganistan, Irak ve Lübnan’daki silahlı direniş hareketlerine bakıldığında ilk karşılaşılabilecek gerçek, bu silahlı direnişe egemen olan islamcıların daha önceden örgütlü olduklarıdır. Afganistan ve Lübnan’da olduğu gibi, islamcılar uzun bir silahlı mücadele sürecinden gelmektedirler. Irak’ta kendine özgü silahlı direniş hareketleri birlikte, islamcılar 1991 Körfez Savaşından bu yana Baas yönetimi altında örgütlenmişlerdir.

Dünya devrimci silahlı mücadele tarihinin gösterdiği en temel gerçek, silahlı mücadelenin birden ve kendiliğinden ortaya çıkartılamayacağı ve örgütlenemeyeceğidir.

İkinci gerçek ise, “barışçıl mücadele metodları temel alınarak yapılan örgütlenme asla savaşıma aşamasına geçemez”.

Silahlı bir güce sahip olmayan bir politik örgütlenme ise, sonucun silahla belirlendiği bir aşamada çaresiz ve etkisiz bir güç olmaktan öteye geçemez.

Bugün gerek Afganistan, Irak ve Lübnan’da, gerekse ülkemizde, ne emperyalist açık askeri işgale karşı, ne de şeriatçı silahlı ayaklanmaya karşı, ne de oligarşinin

askeri darbesine karşı devrimci bir silahlı güç mevcut değildir. Düşmanlar silah zoruyla amaçlarını gerçekleştirmeye yöneldiklerinde, sonucu silahlar belirler. Silahsız halk güçleri ise, silaha sahip olanlar karşısında çaresizdirler.

İster askeri darbe karşısında, ister şeriatçı tehdit karşısında silahsız halk güçleri çaresiz kaldıkları ölçüde, ya silahlı güçlere boyun eğeceklerdir, ya da kendi güçleri dışındaki güçlerden (örneğin AB) medet umacaklardır. Her durumda, süreçte karar verici bir güç olmayacaklardır.

Ulusalıcı olarak tanımlanan küçük-burjuva demokratlarının “Türkiye laikdir, laik kalacaktır” sloganları eşliğinde “laik” bir askeri darbe beklentisi içinde bulunmaları da bu gerçeğin diğer bir yansımasıdır.

Ülkemizde ve dünyada bugün tüm çelişkilerin ve çatışmaların odak noktası devrimdir. Devrim ise, belirlenmiş amaçlara yönelik silahlı halk güçlerince gerçekleştirilecektir.

Bu gerçekleri görmezlikten ve bilmezlikten gelerek, Irak, Lübnan vb. yerlerdeki silahlı direnişlerin islamcıların egemenliği altında oluşundan yola çıkarak teoriler yapmak, her teori içinde yeni ve ek konular ortaya atmak elbette olanaklıdır. Ancak bütün bunlar, laik, demokratik ve bağımsız bir ülke için devrimci mücadeleyi örgütlemeye hizmet etmeyecektir.

Bugün genel olarak sol, şeriatçı tehlike karşısında olduğu kadar, olası bir askeri darbe karşısında da çaresiz, perspektifsizdir. Herşey legalize edilmiş, herşey legalizme kurban verilmiştir. Bu duruma rağmen, yüzüstüce şunlar yazılabilmektedir:

“Türkiye solunun bu ve benzeri gelişmeler karşısında son derece uyanık, ilkel ve yaratıcı davranması gerektiğine işaret etmiş ve ‘açığa düşme’ tehlikesinin altını çizmiştim.

Mekanik solcu ‘baş tehlike’yi aramaya çalışır. Gericilik mi, Amerikançılık mı?

Yanıtı göre ya TSK’nın öncülüğünü yaptığı ‘zinde güçler’in parçası olup ‘laik cephe’nin kuyruğu haline gelir ya da İslamcılarının peşine takılır.

Bir de ‘bunlar fasa fiso şeyler, emeğin gündemine dönelim’ciler vardır, onlar işçi sınıfının milliyetçi ve

dinci ideolojiler tarafından 'ele geçirildiği'ni fark ettiklerinde 'kendi küçük dünyamıza' geri dönmektedirler.

Ne yapacağız?

İşimizi yapacağız...

Diyelim ki bunu yapamadık ve Türkiye, emekçi sınıfları büsbütün kişiliksizleştiren başka bir taraflaşmayla 'kınılma' anına sürüklendi, o zaman ne olacak?

O zaman...

Devrimci bir perspektifle, gereken neyse o yapılır.*

Tıpkı İ. Bilen'in 1979'da "barikatlara çıkacağız" dediği gibi.

İşte oportünizm ile devrimci çizgiyi birbirinden ayıran temel ölçülerden birisi burada bir kez daha görünür olmaktadır.

"O zaman" gelince, "gereken neyse o yapılır"mış!

Burada "baykuş bakış"lı genel sekretere gerekenin "ne" olduğu sorulamaz. Çünkü o legalist partinin başındadır ve "gerekeni" söylediği andan itibaren başı yasalarla belaya girer! Ama "inanırlar" inanmalıdır, bu genel sekreter söylemişse söylemiştir, nasıl olsa bir bildiği vardır! Öyle ya, koskoca "parti genel sekreteri" durduk yere yalan söyleyecek değil ya!

Yine de soru soracak olan çıkacaktır.

Gerekenin "ne" olduğu sorusunun önüne şu soru da konulmalıdır: Bu sözü edilen, "emekçi sınıfları büsbütün kişiliksizleştiren başka bir taraflaşmayla 'kınılma' anı"

nedir?

Eğer "kınılma anı" denilen şeriatçıların iktidara gelmesiyle, "gereken" kaçınılmaz olarak bu iktidara karşı savaşmaktır. Yok eğer "kınılma anı", oligarşinin askeri darbesiyle gerçekleşirse, görev yine faşizmin bu açık uygulamasına karşı savaşmaktır. Bütün sorun, "gereken neyse o yapılır" demekte değil, gerekeni yapmaktır. Gereken ise, savaşmaktır. Öyle sözcüğün yuvarlak ifadeleriyle değil, düpedüz *askeri güç* olarak savaşmaktır. Bunu gerçekleştirecek güç ise, başlangıçtan itibaren bu temelde örgütlenmiş olmalıdır.

Bir kez daha yineliyoruz:

Belirsiz ve tanımsız sözcüklerle "emekçi sınıfların büsbütün kişiliksizleştirilmesi"nden ya da "kınılma anı"ndan söz etmek yerine, ülkemizdeki siyasal zorun tarihsel niteliğini ve belirleyiciliğini gözönünde bulundurarak, olası her durumda savaşacak silahlı bir örgütlenmeden söz etmek gerekir. Kendilerinin sıkça sözünü ettikleri "kardeş" Yunanistan KP'sinin çok iyi bildiği gibi, başlıca mücadele biçimleriyle yapılan örgütlenmeler asla silahlı savaşıma aşamasına geçemezler.

Silahlı mücadeleyi temel mücadele biçimi olarak kabul etmeyenler, emperyalizmin işgaline karşı yürütülen silahlı direnişlerin neden "islami" örgütlerin denetimi altında olduğunu da asla anlayamayacaklardır.

* K. Okuyan, "Bir kez daha ittifaklar ve cepemiz", sanal Sol gazete, 26 Eylül 2006.

“Globalizm”in Sonunda “Başka Bir Dünya” Muhabbetleri

Hiç tartışmasız “globalizm” denilen ideolojik ve propagandif söylem, Amerikan emperyalizminin Irak işgaliyle birlikte sona ermiştir. Artık “globalizm”in, dağıtılmış Sovyetler Birliği pazarlarının paylaşımını örten, bu paylaşımın emperyalist niteliğini gizlemeye hizmet eden bir söylem olduğu ayan beyan ortaya çıkmıştır. Yine de “globalizm”i emperyalizmin yerini alan “yeni” bir dünya düzeni olduğuna inananların “küreselleşme karşıtı” teorileri ve söylemleri ortadan kalkmamıştır.

“Başka bir dünya mümkündür” sloganıyla, “Dünya Ekonomik Forumu”nun alternatif olarak ortaya çıkartılan “Dünya Sosyal Forumu”yla kendisini varetmeye çalışan “küreselleşme karşıtı” teoriler ve hareketler, sadece Irak işgaliyle işlevsiz kalmamış, aynı zamanda Brezilya’da “birleşik sol” hareketin Lula’sının devlet başkanı seçildikten sonra “light”laşmasıyla da ciddiyetini yitirmiştir.

İki yıl önce Porto Allegra’da yapılan ve bir ölçüde “son” diyebileceğimiz “Dünya Sosyal Forumu”nda açıkça görüldüğü gibi, “küreselleşme karşıtı” hareket ve teoriler, dünya çapında yükselen anti-amerikancı ve anti-emperyalist dalgayla birlikte “tarih” olmuştur.

Her “tarih” olan teori ve hareket gibi, “küreselleşme karşıtı” hareket ve teoriler de birden ortadan kaybolmaz. Tarihsel yaşam sürecini tamamladıklarında bile, bir süreliğine varlıklarını sürdürürler. Ancak bu varoluşları, kendi içinde ayırtmaları, par-

çalanmaları ve dağılmalarıyla birleşerek ortaya çıkar. “Küreselleşme karşıtı” hareket de böyle olmuştur.

Tüm saygınlığını ve ciddiyetini 1 Aralık 1999’da Seattle’da Dünya Ticaret Örgütü (WTO) toplantısı protestosundaki militanlık alan “küreselleşme hareketi”, 2000 yılında “Dünya Sosyal Forumu” olarak örgütlenmeye yönelmiştir. Dört kez Brezilya Porto Alegre’de yapılan “Dünya Sosyal Forumu”, 2005 yılında Hindistan’ın Mumbai şehrinde düzenlenirken, Irak işgali ve “light” Lula’nın gölgesi altında sonuna doğru ilerlemiştir. 2006 yılında “Dünya Sosyal Forumu”, “üç kıta”ya dağılarak (Venezüella, Pakistan ve Mali), kendi sonunu ilan etmiş oldu.

Artık herkes kendi evine dönebilirdi. Dönüldü, “Avrupa Sosyal Forumu” vb. bölgesel biçimler ortaya çıkartıldı.

Öte yandan Fransa merkezli “anti-neoliberal” ATTAC hareketi, liberal Toynbee vergisiyle “küreselleşme karşıtı” harekete “somut ve pratik” amaç kazandırmış görüldüğü yerde, bu “somut ve pratik” amaçın gerçekleşmesinin olanaksız olduğu görüldükçe, “adı kaldı yadigar” halini aldı.

Gerek “Dünya Sosyal Forumu”nun, gerekse ATTAC hareketinin önemsizleşmesi ve anlamsızlaşması, giderek “tarih” olması, her durumda ve her yerde aynı biçimde algılanılmış ve anlaşılmış değildir. Özellikle “küreselleşme karşıtı” hareketin “milyonları” harekete geçirdiği sanısına kapılan ülkemiz solunda, gizliden gizliye ve alttan alta

bir “Sosyal Forum” ve ATTAC sempatisi geliştirmiştir.

Başını ÖDP’lilerin “IMF gerillaları”nın çektiği bu sempati, Brezilya Lula örneğinden esinlenerek, kent küçük-burjuvazisini “başka bir dünya mümkündür” sloganı eşliğinde oy deposu haline dönüştürme hesaplarının içinde kaybolurken, legalize olan sol tarafından sürdürüldü.

Ve “küreselleşme karşıtı” hareket, yükselen anti-amerikancı ve anti-emperyalist dalga karşısında “tarih” olurken, legalize sol tarafından hararetle sahiplenildi. Bu sahipleniş, 30 Eylül-1 Ekim 2006 tarihlerinde “Başka Bir Dünya” sloganıyla “I.” Türkiye “Sosyal Forumu” (TSF) düzenlenerek somutlaştı.

Kendi sunumlarıyla, bu “I.” Sosyal Forumu, “Tanık Ali ve Alex Callinicos gibi dünyaca tanınan yabancı konukların yanı sıra Vedat Türkali, Mihri Belli gibi tanınmış Türkiyeli konukların da aralarında bulunduğu farklı çevrelerden gelen birçok konuşmacı” katıldı. Ancak forumun asıl özelliği, “tanınmamış” katılımcılar tarafından belirlenmişti.

“I.” Türkiye Sosyal Forumu’na katılan “tanınmamış” katılımcılar şunlar olmuştur:

Haklar ve Özgürlükler Cephesi (HÖC), Ezilenlerin Sosyalist Platformu (ESP), Emekçi Hareket Partisi (EHP), Sosyalist Dayanışma Platformu (SODAP), Özgürlük ve Dayanışma Partisi (ÖDP), Demokratik Toplum Partisi (DTP), Sosyalist Demokrasi Partisi (SDP), Odak Dergisi, Devrimci Sosyalist İşçi Partisi (DSİP), Halk Kültür Merkezleri ve de Mihri Belli 90 (MB90).

Bu “dünyaca tanınmış” ve “tanınmamış” katılımcılarla yapılan “I.” Türkiye Sosyal Forumu, “AB, enerji sorunu, kadın hakları, Kürt sorunu, yabancılara toprak satışı, F tipi cezaevleri, alternatif küreselleşme, yerel yönetimler, gecekondular ve kentsel dönüşüm projesi, savaş karşıtı hareket, gıda ve tarım politikaları, ev eksensiz çalışma, sosyal haklar, sendikal hareket, emperyalizm, sanayileşme politikaları, eğitim, gençlik, kültür politikaları, maden kazaları, eşcinsellerin sorunları ve Ortadoğu” konularında 24 seminer ve 15 “atölye” çalışmasıyla tamamlandı.

Yine kendi sunumlarıyla, “Porto Alegre’de başlayan Dünya Sosyal Forumu ve Avrupa Sosyal Forumu ile benzerlikler taşıyan I. Türkiye Sosyal Forumu”, ağırlıklı ola-

rak *Darphane-i Amire*’de gerçekleştirildi.*

“15 Şubat’ta (2006) dünya çapında 20 milyon insanı sokağa çıkaran büyük uluslar arası eylemlerin organize edildiği eylem zemini” olarak lanse edilen “sosyal forum”, bu insan selinin göz kamaştırıcı hayaletiyile, 100-200 kişilik katılımlı toplantılarla gerçekleştirildi.

Burada legalize solun, legalist solla birlikte “küreselleşme karşıtı” bir çizgide bir araya gelişi, “solda ittifak ve birlik” teorisyenleri açısından büyük bir “umut” olarak görülebilirse de, “tanınmamış” katılımcıların altına *imza attıkları* metinler “umut”u büyütecek nitelikte olmuştur:

“Sosyal forum hareketi, 2001 yılında Brezilya’nın Porto Alegre kentinde toplanan Dünya Sosyal Forumu (DSF) ile başlayan politik bir süreçtir. TSF, kendisini bu sürecin bir parçası olarak görür ve DSF ilkelerini benimser.”

Aynı şekilde “DSF ilkelerini benimseyen” TSF’nin ilkeleri arasında şu yer almıştır:

“TSF, çoğulculuğu ve çeşitliliği barındıran, şovenizm ve merkezizetçilikten uzak, katılımcıların görüşlerini özgürce ifade edebileceği, *şiddeti içermeyen* toplumsal faaliyet tarzlarını benimser.” (italikler bize ait - KC)

İşte “tarih” olmuş bir hareketin “eylem zemini”nde, onun “ilkeleri”yle yapılan TSF, “tanınmamış” katılımcıların karşısına bazı sorular çıkartarak sona ermiştir.

Evet, “başka bir dünya” mümkündür, ama emperyalizmin askeri işgalleri ve saldırganlığı altında “şiddet içermeyen toplumsal faaliyet tarzını benimser”in altına imza atmış olan “tanınmamış” katılımcılar, emperyalizmin askeri gücüne karşı dünya halklarının tek direnme olanağını elinden alan bir “tarz”ı ülkeye “ithal” ederken, biraz daha düşünceleri, legalizasyona biraz daha az boyun eğmeleri gerektiğini anlamamış görünmektedirler.

Umarız, II.’sinde akılları başlarına gelir.

* Darphane-i Amire, Tarih Vakfı ile Rockefeller Vakfı’nın ortaklaşa yürüttükleri bir “proje” sonucu “tarih ve kültür merkezi” olarak restore edilmiştir ve bu “temiz” vakıflar tarafından yönetilmektedir.

Yükselen Milliyetçilik, Türkçü-Faşistler ve İslamcı-Faşistler

2004 Aralık ortasında AB zirvesinden “müzakere sürecinin başlatılması” kararının çıkmasına paralel olarak gelişen siyasal olaylar “milliyetçiliğin yükselişi” olarak sunuldu. Amerikan emperyalizminin Irak işgaliyle başlayan anti-emperyalist ve anti-amerikancı toplumsal tepkilerin AB karşıtlığına dönüşmesi doğal ve kaçınılmazken, bu tepkilerin “milliyetçilik” dalgası haline dönüşmesi, 2005 Martında Mersin’de meydana gelen “bayrak provokasyonu”yla gerçekleşti.

2005 Martından itibaren Trabzon’da TAYAD’lılara yönelik linç girişimiyle başlayan “milliyetçiliğin yükselişi”, tüm Karadeniz bölgesinde “milliyetçilerin” mutlak egemenliğini ilan edişiyle perçinlendi. Artık “milliyetçilik” “in” olmuş, onun dışındaki herşey “out”laşmıştı.

Oysa “milliyetçiliğin yükselişi” denilen olgu, bir yanıla ABD ve AB karşıtlığını ifade ederken, diğer yanıla oligarşinin faşist milis örgütlenmesinin etkinliğini artırmasından başka bir şey değildir.

1999 yılından itibaren, neredeyse tüm üniversitelerde, “özel güvenlik birimi”nin desteğinde egemenlik kuran faşistler, 2005 sonrasında “yükselen milliyetçilik” söylemleriyle meşruiyet kazanırken, aynı zamanda 12 Martzede eski “kemalistler”in “ulusalcı” adıyla siyasete girişleri ve D. Perinçek kesiminin “millici” eylemleri, faşistlerin meşruiyetine “sol” bir görünüm de kazandırmıştır.

Adı tam ve doğru olarak ifade edilmeli-

dir:

Ülkemizde kendisini “milliyetçi” olarak tanımlayan geniş bir halk kitlesi mevcuttur. İşçilerden köylülere, kent küçük-burjuvazisinden orta burjuvaziye kadar her sınıftan insanlar, gerek Irak işgali, gerek AB yaptırımları, gerekse IMF dayatmaları karşısında duydukları tepkiyi “milliyetçilik” olarak algılamakta ve tanımlamaktadırlar.

Oysa “yükselen milliyetçilik” dalgasını sahiplenen, söylem ve eylemleriyle “her zaman milliyetçi” olduğunu ilan edenler, oligarşinin beslediği ve yaşattığı faşist milis örgütlenmeden ve bunun siyasal partilerinden başkası değildir. Büyük gövdesini MHP’nin “M”sinden alan bu faşist örgütlenme, M. Yazıcıoğlu’nun BBP’si ve T. Türkeş’in ATP’si olarak bir büyük, iki küçük örgütlenmeye sahiptir.

Her dönemde kendilerini “siyasal partiler yasası”na uygun “parti” olarak sunmaya özen göstermiş olan MHP, tüm faşist ideolojisini ve örgütlenmesini *Ülkü Ocakları* aracılığıyla pratiğe geçirmiştir. Faşist hareketin içinde ortaya çıkan bölünmenin ürünü BBP ise, önce *Nizamı Alem* örgütlenmesiyle, daha sonra *Alperen Ocakları* aracılığıyla aynı işlevi yerine getirmektedir. T. Türkeş’in ATP’sinin parti-dışı faşist milis örgütlenmesi ise, *Ata Ocakları* olmuştur.

Günümüzdeki faşist milis örgütlenmesinin 12 Eylül öncesindeki faşist milis örgütlenmesinden en temel farklılığı ise, PKK’ye karşı yürütülen kontra-gerilla faaliyetlerinde yer almış olan eski askerleri bünye-

lerinde toplayabilmeleri ve bunlara iş anağı sağlayabilmeleridir. Özellikle “yakın koruma” ve “özel güvenlik” şirketleri aracılığıyla istihdam edilen bu “eski asker” faşist milisler, silah ruhsatları aracılığıyla sürekli silah taşıyabilir hale gelmişlerdir. “Çeksenet tahsilatı” işleriyle uğraşan faşist milislerin “mafya” görüntüleri de, terörize edici bir özellik haline gelmiştir.

ABD ve AB karşıtlığına dayanan “yükselen milliyetçilik”, bu faşist örgütlenmeler tarafından kendi hesaplarına yazılan bir gelişme olarak sunulmakla birlikte, ABD ve AB karşıtlığında daha etkin olan kesim şeriatçılar olmaktadır. Özellikle Erbakan’ın SP’si, bu “yükselen milliyetçilik” dalgasını şeriatçılık ekseninde, “milli görüş” temelinde örgütlemeye çalışmaktadır. Ancak bu alanda “rakipsiz” değildir. Değişik zamanlarda Erbakan kesiminin ittifak kurduğu BBP, faşist geçmişlerine dayanarak “yükselen milliyetçilik” dalgasının islamcı-faşist örgütlenmesini geliştirmeye çalışmaktadır. Son dönemde Gazi Üniversitesi’ndeki faşist saldırıları gerçekleştiren *Alperen Ocakları* bu islamcı-faşist örgütlenmedir.

“Yasal parti” olarak islamcı-faşist saldırılardan “sorumlu” tutulmayan BBP’nin, Alperen Ocaklarıyla gerçekleştirdiği saldırılar ve eylemler, her durumda “Türk-İslam Sentezi”nin faşist örgütlenmesinin saldırı ve eylemleri olmuştur. Bu öylesine açıktır ki, M. Yazıcıoğlu, Alperen Ocaklarının “genç kurt” sürüsüne hitap ederken şöyle söylemekte hiçbir sakınca görmemektedir:

“Müslümanın iki ayrı hayatı olmaz. Maddi hayatını düzenlerken başka, manevi hayatını düzenlerken de başka bir felsefeye göre davranamaz. Sadece din ve ibadet konularına Allah’a yönelik bir şahsi ve nefsi mesele olarak görmenin, ama siyasi, içtimai ve iktisadi meselelerde ‘Allah’ı işe karıştırmamak’ felsefesiyle hareket etmenin insanı iki ruhlu, iki yüzlü bir hayat anlayışına götüreceğini söylersek herhalde yalnızca gerçeği belirtmiş oluruz. Müslümanın maddi ve manevi hayatında tam bir uyum ve ahenk olmalıdır.”

Herhangi bir şeriatçının alenen söylemeye cesaret edemeyeceği bu sözler, açık biçimde *şeriat devletini* dile getirmektedir. AB yandaşı “neo-liberal” propogandistlerin

ve “aktivistler”in doğal müttefiki olan şeriatçıların bu faşist versiyonu, aynı zamanda faşist milis örgütlenmesinin kime hizmet ettiğinin de açık göstergesidir.

Devlet Bahçeli’nin MHP’si ise, “yükselen milliyetçilik” dalgasında “Türkçü-milliyetçi” ideolojinin örgütlenmesi olarak varolmaktadır.

Yaklaşan seçim ortamında “türkçü-faşistler” ile “islamcı-faşistler”, “yükselen milliyetçilik” dalgasından pay kapma yarışına girmişlerdir. Bu da, özellikle BBP ve Alperen Ocaklarının saldırganlıklarını artırmalarına yol açmıştır.

Son MHP kongresinde “başkan adayı” olarak ortaya çıkan, eski ASAM başkanı, kontra-gerilla “prof.”u Ümit Özdağ, bu pay kapma yarışında MHP’nin “pasif” kaldığını, Ülkü Ocaklarının pasifize edildiğini, “türkçü-faşistler”in tarihlerinde ilk kez büyük bir gelişme dinamiği yakaladığını ileri sürerken, aynı zamanda faşist milis örgütlenmesinin daha etkin ve saldırgan bir konuma getirilmesini talep etmiştir.

Şurası açıktır ki, gerek MHP, gerekse BBP (çok küçük bir parça olarak ATP), dün oldukları gibi, bugün de ülkemizdeki faşist örgütlenmenin partileridirler. Ülkü Ocakları ile Alperen Ocakları arasında meydana gelen çatışmalar, her ne kadar farklı ideolojik söylemlere dayanıyor görünseler de, önemsenmeyecek bir “pazar” paylaşım kavgasından ibarettir. Yer yer “türkçü-faşistler” ile “islamcı-faşistler” birbirleriyle çatışmakla birlikte, bu çatışmalar mutlak egemenliği sağladıkları yerlerde ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla faşistlerin egemenliklerini genişletme ve yaygınlaştırma faaliyetlerinde, bu faşist örgütlenmeler arasında ayrılık mevcut değildir.

Bugün faşistler, birkaç üniversitenin birkaç bölümü dışında, neredeyse tüm üniversitelerde ve öğrenci yurtlarında mutlak egemenliğe sahiptirler. Mafya bozuntusu zorbalıklarıyla, faşist milis örgütlenmesinden aldıkları “yasal” dayanakla ve “özel güvenlik birimleri”nin desteği ile sağlanan bu egemenlik, öğrenci kitlesinin yıldırılması ve sindirilmesiyle gerçekleştirilmiştir. Gazi Üniversitesi’ndeki olaylarda görüldüğü gibi, bu faşist egemenlik, hemen her durumda “siyasi, içtimai ve iktisadi meselelerde” müdahale etme ve terör estirme olarak kendisini varetmektedir.

Bu faşist milis egemenlik ve terör fazla dikkat çekmemekte ve buna karşı tepkiler de aynı oranda çok zayıf kalmaktadır. Bunun temel nedeni, AB ve ABD karşıtlığına dayanan halkın “milliyetçi tepkileri”nin anti-emperyalist niteliğinin yanında *anti-faşist* bir niteliğe sahip olmayışıdır. Legalize ve legalist sol da, bu durumun sürekliliğini sağlayan küçümsenmeyecek bir etmen durumdadır.

Halk kitlelerinin “milliyetçilik” tabanında AB ve ABD emperyalizmine karşı tepkileri, kimi zaman “kemalizm” temelinde “ulusalçı” tepkiler, kimi zaman legalist sol söylemlerle “anti-emperyalist” tepkiler olarak sunulduğundan, ister “türkçü”, ister “türk-islamcı” olsun her türden faşist örgütlenmenin “milliyetçi”liğinden ayrışmasını engellemektedir.

Örneğin, kendilerine “emperyalistlerden ve işbirlikçilerden daha atak” olma “misyonu” biçen “Yurtsever Cephe”nin programına bakıldığında, faşizme ve anti-faşist mücadeleye ilişkin tek bir sözcük bulmak olanaksızdır.

Adı tam ve doğru olarak konulmalıdır: Ülkemizde AB ve ABD emperyalizminin dayatmalarına ve faaliyetlerine karşı büyük bir

halk tepkisi mevcuttur. Bu tepkiler devrimci nitelikte değil, eski ulusal-devletin emperyalistler tarafından aşağılanmasına, horlanmasına karşı duyulan tepkilerdir. “Türkçü” ve “islamcı” faşistler, geleneksel “milliyetçi” söylemleriyle bu tepkileri bünyelerinde toplamaya çalışmaktadırlar. Bunlardan çok daha etkin olan kesim ise, Erbakan çizgisinde ifadesini bulan “milli görüş”çü şeriatçılardır.

Bu nedenle, anti-emperyalist mücadele, anti-faşist ve laikçi bir mücadele olmaksızın devrimci bir mücadeleye dönüşemez. Özellikle üniversitelerde terör estiren her çeşitten faşist milislerin egemenlikleri kırılmadığı sürece, anti-emperyalist devrimci bir mücadelenin geliştirilmesinden de söz edilemez.

Bu koşullarda devrimcilerin görevi, anti-emperyalist mücadeleyi anti-faşist ve laikçi mücadeleyle, daha tam ifadeyle anti-oligarşik mücadeleyle birleştirmek ve bütünlemektir. Anti-oligarşik niteliğe sahip olmayan anti-emperyalist mücadele, halk kitlelerini faşist milisler ile şeriatçılar arasına sıkıştıran boş bir söylemden başka bir şey olmayacaktır.

Nepal’de Silahlı Mücadele, Barış ve Maoizm

“Nepal’de 10 yıllık iç savaş bitti

Nepal’de 10 yıldır devam eden kanlı iç savaş, Maoist gerillalarla hükümet arasında devam eden barış görüşmelerinin anlaşmayla sonuçlanması üzerine resmen sona erdi.

Bu anlaşma çerçevesinde, Maoistler, gerilla savaşını sona erdirerek parlamentoda ve hükümette görev alacak.

Nepal Başbakanı Girija Prasad Koirala ile Maoist gerillaların lideri Prachanda dün akşam saatlerinde 7 aylık zorlu bir müzakere süreci sonucunda oluşturulan barış anlaşmasına imza attı.

Barış anlaşmasına göre ilk etapta Maoist gerillaların temsilcileri yeni kurulacak hükümetin içinde yer alacak ve bu hükümetin görevi ülkeyi 2007 yılının Haziran ayına kadar bir genel seçime götürmek olacak. Bu süreçte Maoistlerin tüm gerillaları Birleşmiş Milletler denetimindeki 7 kampta kalacak.

Gerillaların silahlarıysa yine BM yetkililerinin denetimindeki depolarda saklanacak.” (21 Kasım 2006, haber ajansları)

Yaklaşık bir yıldır beklenen gün gelmiş, NKP(M) ile Nepal hükümeti arasında “barış” anlaşması imzalanmıştır. Ajans haberlerinde ifade edildiği gibi, “barış” anlaşması büyük “sevinç”le karşılanmış, Nepal’de yeni bir dönemin başlangıcı olarak ilan edilmiştir.

Buraya kadar Nepal’de “cumhuriyetçi” güçlerin feodal krallık karşısında kazandıkları bir “zafer” söz konusudur. Gerek yedi muhalefet partisi ile NKP(M) arasında yapılan “ittifak” ve anlaşmalar, gerekse 21 Kasım günü hükümetle imzalanan silahlı mücadelenin sona erdirilmesi anlaşması, her durumda Birleşmiş Milletlerin gözetimi ve denetimi altında “demokratik seçimler”in yapılmasını ve buna bağlı olarak oluşacak parlamento yoluyla feodal krallığın lağvedilmesi sürecini başlatmıştır. Böylece NKP (M) gerillaları silahlı mücadeleyi sona erdirmişlerdir.

Ve “sorun” da buradan itibaren başlamaktadır.

En temel “sorun”, “maoist” olduklarını ilan eden kesimlerin yıllar boyu, “MLM çizgisi”ne atfettikleri önem ve buna dayanan söylemlerde ortaya çıkmıştır.

Barış anlaşmasının ardından NKP(M)’in bir sözcüsü ile yapılan röportajda yerli “maoist”in ağzından şu sözler çıkmıştır:

“Nepalli komünistler, gericilerin ve emperyalistlerin iç çelişkilerini nasıl ele almaktadır? Bu noktada kaygılar olsa da, Nepalli komünistler dünya ilerici ve devrimci hareketini şaşırttı!”

Evet, Nepal’deki “maoist” partinin, hükümetle “barış” anlaşması imzalayarak silahlı mücadeleyi sona erdirmesi “maoistler”i şaşırttı. Gerek “MLM” çizgisi çerçevesinde, gerekse Nepal “maoist hareketi” düzeyinde bugüne kadar söyledikleri ve sa-

vundukları “yeni demokratik devrim” ve “halk savaşı” çizgisi, “barış” anlaşmasıyla önemli bir dayanağını ve ajitasyon özelliğini kaybetmiş görünmektedir.

Dünya kalan bazı iddialara bir gözatalım:

“Bugün emperyalist-gerici dünya, Nepal’de MLM önderlikli devrimin zafer kazanması durumunda bölge ve dünya üzerindeki etkisinin farkındadırlar. Yine bugün Afganistan ve Irak’ta emperyalistlerin işgalci-haksız varlıkları ve buralarda ulusal direniş yürüten kitlelere önderlik etmekte olan dinci-gericiliğin çıkmazını kullanan emperyalistler, Nepal’de tüm muhteşemliğiyle devrimci bir alternatifin varlığının tehlikesini düşünmek bile istemiyorlar. Zira Maoist bilimsel çözüm, ezilen kitlelerin gerçek kurtuluş umudu olarak emperyalistlere ve dinci-gerici çıkmaza karşı bilimsel devrimci çıkışın kıvılcık bayrağını dalgalandırıyor.”*

“Nepal devriminin önemini Nepal ile sınırlı tutmak hata olur. Nepal devrimi oradaki yaşamı devrim yoluyla değiştirmekle kalmadı, bütün bölgeyi etkileyerek emperyalizme ve dünya gericiliğine ağır darbeler vurduğu içindir ki yukarıda saydığımız gerici güçler ve istihbarat servisleri devrededir. Devrim bir bütün Güney-Asya bölgesini etkilemektedir... Nepal halkı 21. yüzyılın ilk devrimine aday bir halk durumundadır. Bu devrimci gelişme tüm dünya proletaryasına ve ezilenlerine coşku ve ilham veriyor.”**

Yerli “maoistler”, Nepal’deki “maoist gerilla hareket”e dayanarak yaptıkları bu değerlendirmelerin yanında, Nepal “gerilla savaşı”ndan *dersler* çıkartılması gerektiğini de söylemişlerdir:

“Tecrübeler bir kez daha göstermektedir ki; MLM’nin rehberliğinde ve komünist partisi önderliğinde olmayan gerilla savaşları da dahil, silahlı mücadeleler ile, gerici sistemler aşılamaz. Sistemin vereceği bazı kısmi tavizler ve hatta aldatmacaları-

la, düzen yörüngesine çekilmeye nasıl müsait olduklarını, İrlanda, Filistin, Güney Kürdistan örneklerinde de görmekteyiz...

Peki; biz Halk Savaşı’nda ateşkeslere, diplomasiye hiçbir oluşumda kesinlikle yer yoktur mu diyoruz? Hayır, böyle demiyoruz. Biz, başkan Mao önderliğindeki Halk Savaşı’nın Çan Kay Şek’le görüşmeler v.b. siyasetlerini biliyor ve anlıyoruz. Devrimci Enternasyonalist Hareket’in üyesi olan Nepal Komünist Partisi (Maoist)’in görüşmeler siyasetini de biliyor ve anlıyoruz. Fakat yine biliyoruz ki, her şeyi yaratan, siyasal iktidarın zaptına da o temelde gerçek ilerleme ve kazanımlara da götürülen-götürecek olan Halk Savaşı’dır! Halk Savaşı’nın gelişme ve düşmanı çaresiz bırakma dönemlerindeki kazanımlarını, (iktidardan vaz geçip *silahları bırakma şeklindeki* silahlı ekonomizmin yaptığı gibi *değil*) düşmana kabul ettirme ve iktidarı ele geçirmenin hizmetinde düşmana yenilgisini bizzat onaylatmanın aracı olarak diplomasi ve görüşmeler mümkündür. Her şey savaş meydanında kazanılır... İktidarın fethedilmesinden vazgeçen, düşmanın kaybettiklerini onaylatıp hedefe yürüyen değil, bazı tavizlerle kendi ordusunu dağıtmaya ve silahını teslim etmeye hazır bir ‘barış-diyalog’ siyaseti, bir emperyalist yeni dünya düzeni ve ona adapte neo-liberal, reformist manevradır.”***

Evet, bu iddialarla ortaya çıkan “maoist hareketler”, Nepal’de “maoist” gerillaların “barış” anlaşması karşısında “şaşırmış”lardır. Oysa Nepal tarihini ve gelişen olayları izleyen herkesin kolayca görebileceği gibi, söz konusu olan “barış” anlaşması, doğrudan NKP(M) tarafından yıllar önce ortaya konulmuş ve lideri Prachanda tarafından ilan edilmiştir:

“Parti bir kez daha aşağıdaki asgari politika ve programlara bağlılığını ifade eder:

- Parti, ülkedeki mevcut krize ile-

* *Kazanılacak Dünya*, Sayı 30.

** *Devrimci Demokrasi*, Sayı:72 1-16 Eylül 2005.

*** *Devrimci Demokrasi*, "PKK Ateş-Kesi ve Devrim", Sayı: 72 1-16 Eylül 2005.

rici bir politik çözüm yolu olarak hala yuvarlak masa konferansını, geçici bir hükümeti ve yeni bir anayasa için Kurucu Meclis seçimlerini asgari politik öneri olarak ileri sürmektedir.

- Parti Kurucu Meclis aracılığıyla cumhuriyetçi bir devleti kurumsallaştırmak istemekte, özgür ve adil bir seçimde Nepal halkının tercihinin cumhuriyetten yana olacağına inanmaktadır.

- İki ideoloji, iki ordu ve iki devletin olduğu koşullarda, Parti Birleşmiş Milletler Kurumları ve Uluslararası İnsan Hakları Örgütlerinin desteği altında Kurucu Meclis seçimlerini gerçekleştirmek için her iki ordunun da dağıtılmasına razıdır.**

Yerli "maoistler" in tüm şaşkınlığına rağmen, NKP(M) başkanı kendi amaçlarını ve anlaşma koşullarını çok daha önceden açıklamış ve ilan etmiştir.

Birleşmiş Milletler temsilcisi ve ABD büyükelçisinin gözetimi altında 21 Kasım günü imzalanan "barış" anlaşması, NKP(M) başkanı Prachanda'nın ilan ettiği "asgari politika ve program" çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.

Burada "şaşkınlık" yaratacak özel bir durum elbette yoktur. Ancak bunca yıldır "MLM" adına söylenenler, ortaya atılanlar, "halk savaşı" nı yüceltme çabalarından sonra, elde bulunan iki "maoist gerilla hareketi"nden geriye bir şey kalmamıştır. Birincisi, Peru'da "Aydınlık Yol" hareketinin başkanı Guzman'ın tutsak edilmesiyle tasfiye edilmiş; ikincisi, Nepal'deki "barış" anlaşmasıyla silahlı mücadeleyi sona erdirmiştir.

Şüphesiz burada "sevinilecek" bir durum da yoktur.

Nepal "barış" anlaşması, "MLM"nin keskin söylemlerine inanmış olanları her ne kadar "şaşkınlık" içine düşürmüştü olsa da, asıl olarak bizlerin, ülkemizin sol hareketinde yer alanların yanılgılarının dışı vurumudur. "Şaşkırtan" ve üzüntü doğuran, ülkemiz solunun dünya devrimci mücadelelerini sadece ajitatif söylemlerle ele alması ve buna bağlı olarak dünya devriminin "trafik polisliği"ne soyunmasıdır.

Yine de Nepal'deki "barış" anlaşması sonrasında, bu durumu hafifletmek için de-

ğişik gerekçeler ortaya atılacaktır. Kimileri, NKP(M) "yeni demokratik devrim" yolunda ilerlerken "taktik politika" uyguladığını söyleyecektir. Nepal "devrimi"nden söz eden bir başkanı ise, NKP(M)'nin böylesi bir "barış" anlaşmasına imza atmak zorunda kalışını, uluslararası duruma, özel olarak da "sosyalist sistemin" ortadan kalkışına bağlayacaktır.**

"Maoist" söylemle ifade edersek, "yeminli MKM düşmanları" revizyonistler ve legalistler ise, Nepal "barış" anlaşmasından silahlı mücadelenin yanlışlığını ispatlamak için yeni bir fırsat çıktığını görerek sevinç çığlıkları atacaklardır.

Aynı şekilde Nepal "barış" anlaşmasından "Başkan Apo" nun çizgisinin doğruluğunun kanıtlandığını söyleyenler de ortaya çıkacaktır. Hatta bir adım daha atarak, Nepal "barış" anlaşmasının altına olduğu gibi imza atacaklarını bile söyleyebileceklerdir.

Nepal "barış" anlaşmasını kim, nasıl yorumlarsa yorumlasın, nereye çekiştirirse çekiştirsin, ortadaki tek gerçek "MLM" söyleminde ifadesini bulan ajitatif ve keskin söylemin somut gerçeklikle çakışmadığıdır.

Ama bunun tek sorumlusu yerli "maoist"ler değildir. Nepal "maoist parti"nin tutturduğu söylem bu konuda etkili olmuştur.

İki yıl önce stratejik saldırı kararını ilan ederken NKP(M)'nin söylemi şöyledir:

"Plenum, dünya proleter devriminin hizmetindeki devrimi başarısı için, diyalektik materyalizme uygun olarak, marksizm-leninizm-maoizmi, marksist felsefeyi, politik ekonomiyi ve bilimsel sosyalizmi geliştirmeye; 21. yüzyılın postmodernizmi olarak tanımlanan emperyalist ideolojik ve kültürel yozlaşmaya, globalizm ve özelleştirme olarak tanımlanan ekonomik sömürgecilğe ve yağmacılığa ve 'terörizme karşı savaş' denilen modern askeri faşizme karşı diren-

** Ekim ayında yapılan MLKP Merkez Komitesi açıklamasında şunlar söylenmektedir: "Ekim devrimi ve SB'de sosyalizm, sömürgeci esaret ve bağımlılık altında inleyen ulus ve halkların en büyük destekçisi oldu. Bugün de Asya kıtası ve Nepal'de yürütülen halk savaşları, Latin Amerika ülkeleri devrimci savaşları ve antiemperyalist hükümetleri; Ortadoğu'da Irak, Lübnan ve Filistin direnişleri, sosyalist sistemin boşluğu ve eksikliğini hissediyor ve yaşıyorlar."

* Prachanda, NKP (Maoist) Başkanı, 12 Ocak 2004.

me kararlılığını ilan eder. Burada, Uluslararası Devrimci Hareket (RIM) komitesi temelinde uluslararası komünist hareketin ideolojik tartışmaları referans alınmıştır. Ve kararlar, Nepal’de Prachanda Yolu’nun yeni ideolojik sentezini geliştirmek için oluşturulmuş tüm parti insiyatiflerinin düşüncelerini göz önünde bulundurur.”

NKP(M)’nin bu söyleminden yola çıkıldığında, “maoist parti”nin silahlı mücadelesinin hedefleri ve amaçları daha farklı görünmektedir. Öte yandan “Prachanda Yolu”nun bizzat Pranchanda’nın kendisi tarafından ilan edilen “asgari program”ının hedefleri ve amaçları ise, bunlardan çok

uzak görünmektedir. “Şaşkınlık” yaratan da, bu farklılıktır.

Burada azami ve asgari program tartışmasına girmenin hiç gereği yoktur. Nepal “maoist”lerinin söyleminin ve “barış” anlaşmasının öğrettiği tek gerçeği, yıllar önce Marks-Engels “*Alman İdeoloji*”sinde şu şekilde dile getirmişlerdir:

“Gündelik yaşamda, herhangi bir bakkal, bir kimsenin olduğunu iddia ettiği ile gerçekten olduğu arasında ayırım yapmasını çok iyi bilir; ama bizim tarihimiz henüz bu basit bilgiye ulaşmamıştır. Bizim tarihimiz, her çağ için o çağın kendisi hakkında söylediklerine ve beslediği kuruntulara hemen inanır.”

NKP(M) ve Nepal Hükümeti arasında imzalanan 21 Kasım 2006 tarihli Barış Anlaşması’dan bölümler

Başlangıç

Nepal halkının 1951’den sonra ve öncesindeki tarihi mücadeleler ve halk hareketleriyle, demokrasi, barış ve ilerlemeden yana ifade ettiği kararlılığa saygılı olarak,

Yedi siyasi parti arasında imzalanan 12 maddelik anlaşmaya, NKP(M) ile Sekiz maddelik mutabakata, Nepal Hükümeti ve NKP(M) arasında 25 maddelik uygulama kurallarına, yedi siyasi partinin şefleri ile NKP(M) arasında 8 Kasım 2006’daki toplantıda varılan karara ve Nepal Hükümeti ile NKP(M) arasında varılan tüm anlaşma, mutabakat ve düsturlar ile BM’ye gönderilen mutabakat mektuplarına eksiksiz bağlılığımızı tekrarlayarak,

Ülkede varolan sınıf, kast, bölge ve cinsiyete dayalı problemleri çözmek üzere, devletin ilerlemeci yeniden yapılandırılmasına kararlılığımızı ifade ederek,

Çok partili yönetim sistemine, yurttaş özgürlüğü, temel haklar, insan hakları, tam basın özgürlüğü, hukukun üstünlüğü kavramını da içine alan demokratik değer ve kabullere tam bağlılığımızı tekrarlayarak,

1948 tarihli İnsan Hakları Evrensel Beyannamesine, diğer uluslararası insani yasalara, insan hakları ilke ve değerlerine bağlı kalarak,

Demokrasiyi, barışı, refahı, ilerlemeci ekonomik ve sosyal dönüşüm, bağımsızlık, bölünmezlik, egemenlik ve ülkenin onurunu merkezde tutarak,

Kurucu Meclis seçiminin özgür ve adil biçimde, Haziran 2007 sonuna kadar gerçekleştirilmesi kararlılığımızı ifade ederek,

1996’dan beri süregelen silahlı mücadeleyi iki taraf arasındaki siyasi uzlaşmayla sona erdirerek, Nepal halkının egemenliğini kurucu meclis aracılığıyla kullanmasını sağlayarak, ilerlemeci siyasi kararlar, devletin demokratik yeniden yapılışını ve Nepal halkının ekonomik, sosyal ve kültürel dönüşümünü, yeni bir birleşik işbirliği döneminin başlangıcını ilan ederek,

Nepal Hükümeti ile NKP(M) arasındaki ateşkesin sürdürülebilir barışa dönüşürmesi kararlılığıyla Nepal Hükümeti ile NKP(M) arasında aşağıdaki barış an-

laşması sağlanmıştır.

1. Giriş

1.1. Bu anlaşmanın adı "Kapsamlı Barış Anlaşması"dır. Anlaşma kısaca Barış Anlaşması olarak adlandırılacaktır.

1.2. Anlaşma, hükümet ve Maoist tarafça kamuya açıklandığında yürürlüğe girer.

1.3. Her iki taraf ta, denetimleri altındaki kurumlara bu anlaşmanın hemen uygulamaya konması, uyulması, ve uygulanmasının sağlanması konusunda gerekli talimatları vereceklerdir.

1.4. Ekler bölümünde bulunan, yedi siyasal parti, hükümet ve Maoistler arasında varılan tüm anlaşma, mutabakat ve kararlar, bu anlaşmaya dahil aslı bölümler olacaktır.

1.5. Bu anlaşmanın uygulamasına yönelik olarak bundan sonra varılacak tüm uzlaşmalar ve anlaşmalar da bu anlaşmanın aslına dahil olacaktır.

2. Tanımlar:

Bu anlaşmada, konu ve bağlam farklı anlaşılmasını gerektirmedikçe,

a) "Ateşkes", her türlü saldırı, kaçırma, kaybetme, tutuklama, silahlı güçleri harekete geçirme ve güçlendirme, diğer tarafı hedef alan silahlı eylemler ve saldırılar, toplumda yıkıma yol açacak saldırılar, şiddet eylemleri ve provokasyonları reddetmek anlamına gelir.

b) "Geçici Anayasa", Kurucu Meclisin kaleme alıp yürürlüğe koyacağı yeni anayasaya kadar uygulanacak olan, Nepal'in 2006 tarihli geçici anayasasını ifade eder.

c) "Geçici Bakanlar Kurulu", geçici anayasaya göre oluşturulacak bakanlar kurulunu,

d) "Her iki parti", Nepal Hükümeti ve Nepal Komünist Partisi (Maoist)'dir.

e) "Geçerli yasa", geçici anayasa ve bu anayasayla çelişmeyen mevcut yasaları ifade eder.

f) "Tahkik", tahkikin konusu ve Birleşmiş milletlerin asker, savaşçı ve silahlar konularındaki gerçeğe uygun kayıtlarını ifade eder.

3. Siyasal-ekonomik-sosyal dönüşüm ve Çatışma Yönetimi

Her iki parti, ülkede mevcut çatışmayı pozitif anlamda yönetmek, siyasal, ekonomik sosyal dönüşümü sağlamak üzere, aşağıdaki programı benimseme konusunda mutabakata varmışlardır:

3. 1. 8 Kasım 2006'da yedi siyasal parti ve NKP(M) arasında gerçekleştirilen zirve kararları (Ek-6) doğrultusunda, ilerlemeci siyasal, ekonomik ve sosyal dönüşümü garantilerler.

3. 2. Nepal halkının tabiatında var olan egemenliğin kullanılmasını, Haziran 2007 tarihine kadar geçici hükümetçe kurucu meclis seçimlerinin özgür ve adil ortamda gerçekleştirilmesi yoluyla, geçici anayasaya uygun geçici yasama gücüne sahip parlamento oluşturulmasını teminat altına alırlar.

3. 3. Ülkenin yönetimine ilişkin hiçbir yetkinin kralda kalmamasını sağlamak. Son Kral Birendra ve son Kraliçe Aishworya ve ailelerine ait malların Nepal hükümeti denetimine alınması ve bir şirket oluşturarak bu malların toplumsal refah amacıyla (bir başka metinde: devlet yararına) kullanılmasının sağlanması. Krallık yetkilerine dayalı olarak, Kral Gyanendra'nın edindiği tüm malların (farklı yerlerdeki saraylar, ormanlar, parklar, tarihi ve arkeolojik değeri olan mirası) millileştirmek. Kurucu Meclisin ilk toplantısında, monarşinin kaldırılıp kaldırılmayacağına basit çoğunlukla karar vermek.

3. 4. Evrensel kabul görmüş temel insan hakları, çok partili yarışmacı demokratik sistem, egemenliğin halkta toplanması, halkın üstünlüğü, anayasal kontrol ve denge, hukukun üstünlüğü, sosyal adalet, eşitlik, bağımsız yargı, düzenli seçimler, sivil toplum denetimi, tam basın özgürlüğü, yurttaşların bilgi alma hak-

ki, siyasal partilerin yönetim ve hesaplarında şeffaflık, halkın katılımı, taraf-sız, yetkin, adil bir bürokrasi ile uyumlu bir siyasal sistemi kabul etmek.

3. 5. Kadın, Dalin, yerli halk, Janajatis, Madheshi, sindirilmiş ihmal edilmiş azınlıklar ve geri kalmışların sorunlarına, sınıf, kast, dil, cinsiyet, kültür, din, bölge ayrımcılığına son vererek eğilmek ve devletin merkezîyetçi ve üniter yapısına son vererek; kapsayıcı, ilerici demokratik sistem temelinde yeniden yapılanmasını sağlamak.

3. 6. Feodalizmin tüm biçimlerini sona vermek ve ekonomik ve sosyal dönüşüm ortak asgari programını hazırlamak ve uygulamak.

3. 7. Feodal toprak sahipliğini sona erdirmek ve bilimsel toprak reformu politikaları oluşturmak.

3. 8. Ulusal endüstrilerin ve kaynakların korunması ve geliştirilmesine yönelik bir politika benimsemek.

3. 9. Eğitim, sağlık, barınma, iş ve yiyecek teminine ilişkin sivil hakları oluşturmak için politikalar benimsemek.

3. 10. Kamaiya, Halia, Harwa, Charwa'lara gibi sosyo-ekonomik olarak geri bölgelerdeki topraksızlara, borçlu emekçilere, çiftçilere toprak ve sosyo-ekonomik güvenlik sağlanması yolunda politikalar benimsemek.

3. 11. Resmi görevlerde buldukları süre içinde rüşvet ve irtikap yoluyla mülk edinenleri şiddetle cezalandırma politikasını benimsemek.

3. 12. Ülkenin sosyo-ekonomik dönüşümüne yardımcı olacak genel bir gelişim konsepti hazırlamak ve kısa sürede ülkenin ekonomik gelişimini ve refahı sağlayacak genel bir gelişim konsepti hazırlamak.

3. 13. İşçilerin mesleki haklarını güvence altına alarak, imalat sanayi, ticaret ve ihracat sektörlerinde yatırımları artırmak, istihdam ve gelirleri artırıcı politikalar izlemek.

4. Ordunun ve Silahların Yönetimi

Kurucu Meclis seçimlerinin özgür ve adil bir ortamda yapılması amacıyla, ordunun oniki maddelik anlaşma, sekiz maddelik mutabakat, 25 maddelik düstur, BM'ye gönderilen beş maddelik mektup ve 8 kasım tarihli zirve toplantısında alınan kararlara uygun olarak aşağıdaki işleri gerçekleştirmesini sağlayacak şekilde yeniden yapılandırılması için

Maoist Orduyla ilgili olarak

4. 1. Nepal Hükümeti ve NKP(M) tarafından 9 Ağustos 2006'da BM'ye gönderilen mektupta ifade edilen kararlılığa uygun olarak, Maoist savaşçılar aşağıda belirtilen geçici kamplarda kalacaklardır. BM onları tahkik edecek ve izleyecektir.

Ana kamplar: 1. Kailali, 2. Surkhet, 3. Rolpa, 4. Nawalparasi, 5. Chitwan, 6. Sindhuli, 7. Ilam.

Üç alt-kamp, bu ana kampların sınırları içinde yer alacaktır.

4. 2. Maoist savaşçıların kamplara yerleştirilmesinden sonra, kampların güvenliği için gerekli olanlar dışındaki her türlü silah ve mühimmat, güvenli bir biçimde depolanıp, kilit altına alınacaktır. BM, silahların kilit altına alınmasını denetleyecek, kayıt tutacak ve sesli alarm sistemi oluşturacaktır. Silahların incelenmesinin gerektiği hallerde BM bunu, ilgili tarafın huzurunda ve aynı koşullarda yapacaktır. Teknolojik kameralar dahil her türlü izlemenin ayrıntıları BM, NKP(M) ve Nepal Hükümetinin anlaşması doğrultusunda hazırlanacaktır.

4. 3. Nepal Hükümeti, Maoist savaşçıların kamplara yerleştirilmesinden sonra kendilerine gerekli tayinin temini için gerekli tüm düzenlemeleri yapacaktır.

4. 4. Geçici bakanlar kurulu, Maoist savaşçıların izlenmesi, entegrasyonu ve rehabilitasyonu için bir özel komite oluşturacaktır.

4. 5. Hükümet, maoist liderlerin güvenliğiyle ilgili tedbirleri alacaktır.

Nepal Ordusuyla ilgili olarak

4. 6. BM'ye gönderilen mektupta ifade edilen kararlılığa uygun olarak, Nepal Ordusu kışlalarında kalacaktır. Silahların hiç bir tarafın lehine ya da aleyhine kullanılmayacağı konusunda garanti verecektir. Nepal Ordusu Maoistlerinkine uygun olarak, onlarınkiyle aynı sayıda silahı depolayıp kilit altına alarak mühürleyecektir. Silahların incelenmesinin gerektiği hallerde BM bunu, ilgili tarafın huzurunda ve aynı koşullarda yapacak. Kamera gözetimi dahil tüm teknik ayrıntılar BM, NKP(M) ve Nepal Hükümetinin ortak anlaşması doğrultusunda hazırlanacaktır.

4. 7. Bakanlar Kurulu, yeni askerlik yasası ile Nepal ordusunu denetleyecek, silah altına alacak ve yönetecektir. Geçici Bakanlar Kurulu, Nepal Ordusunun demokratikleştirilmesi ile ilgili ayrıntılı eylem planını Geçici Parlamentonun ilgili komitesinin önerileri doğrultusunda hazırlayacaktır. Bu, Nepal Ordusunun doğru sayısını belirlemek, ulusal ve kapsayıcı karakterini yansıtacak demokratik yapısını hazırlamak, onları insan haklarının demokratik ilkeleri ve değerleri doğrultusunda eğitmek gibi görevleri içerecektir.

4. 8. Nepal Ordusuna, sınır güvenliği, doğal korunma alanlarının güvenliği, koruma altındaki bölgeler, bankalar, havaalanı, elektrik santrali, telefon kulesi ve VIP genel sekreterliği ve güvenliği gibi sürekli görevler de verilecektir.

5. Ateşkes

5. 1. Silahlı harekâtın ve seferberliğin sonlandırılması:

5. 1. 1. Her iki taraf da, aşağıdaki etkinlikleri yapmaktan sakınacakları konusundaki kararlılıklarını ifade edeceklerdir:

a. Birbirlerine karşı doğrudan ya da dolaylı silah kullanımı ve saldırı eylemleri.

b. Her iki tarafça üzerinde anlaşılan koşullar doğrultusunda, silahların depolandığı yerlerde, silahlı ya da silahsız olarak, birbirlerine ait silahların aranması ya da müsadere edilmesi.

c. Herhangi bir bireye zarar vermek ya da manevi baskı uygulamak.

d. Taraflardan birine yönelik pusu kurmak.

e. Cinayete ya da şiddet olaylarına karışmak.

f. Adam kaçıрма, alıkoyma, hapsetme, kayıp.

g. Hava saldırısı ya da bombardıman.

h. Mayınlama ya da sabotaj

ı. Taraflardan birinin askeri faaliyetlerine yönelik casusluk.

5. 1. 2. Her iki taraf da silah altına yeni asker almayacak, ya da silah, mühimmat ya da patlayıcı nakli gibi askeri faaliyetler göstermeyecektir.

Bununla birlikte, geçici hükümet tarafından oluşturulan güvenlik kuvvetleri, günlük devriye düzenlemek, silahların, patlayıcıların, silah oluşturmaya yarayan hammaddelerin, uluslararası sınırlarda ya da gümrük bölgelerinde yasadışı dolaşımını engellemek üzere keşifler yapmak ve yakaladıklarına el koymak yetkisine sahip olacaktır.

5. 1. 3. Hiçbir şahıs ya da grup seyahat sırasında, ruhsatsız silah, mühimmat ya da patlayıcı taşımayacaktır

5. 1. 4. Her iki taraf da, silahlı çatışma döneminde yerleştirilen kara mayınları ve bubi tuzakları ile ilgili gerekli bilgileri 30 gün içinde vererek, bunların 60 gün içinde imha edilmesi ve çıkarılması konusunda yardımcı olacaktır.

5. 1. 5. Her iki tarafın ordusu da, kamuya açık etkinliklerde, siyasal toplantılarda, sivil mecliste silah taşımayacak ve savaş üniforması giymeyeceklerdir.

5. 1. 6. Nepal polisi ve silahlı polis gücü, yasal düzeni, hukuku, kamu düzenini koruma ve cezai soruşturma görevlerini, gerek Jana Andolan'ın kuralları ve duygusal içeriği, gerekse yürürlükte olan yasalar çerçevesinde sürdürecektir.

5. 1. 7. Her iki taraf, kendilerine ait silahlı şahıslara ve personele, karşı tarafın hiçbir silahlı personeline "düşman" diye hitap etmemesi, düşmanca davranmaması konusunda yönergeler yayınlayacaklardır.

5. 1. 8. Her iki taraf da, silahlı çatışma sırasında işgal edilen ya da gaspedilen, kilit altına konan ya da kullanılmayan hükümet, kamu, şahıs binaları ve mallarının kaydını çıkarıp derhal iade edeceklerdir.

6. Savaşın Sonu

6. 1. 8 Kasım 2006'da yedi siyasi parti ve NKP(M) arasında varılan tarihi anlaşma temelinde, ülkede 1995'ten beri süregelen silahlı çatışmayı, hükümet ile maoistler arasında sürmekte olan ateşkesi kalıcılaştırarak son verdiğimizizi ilan ederiz.

6. 2. 8 Kasım 2006'da yedi parti ve NKP(M) liderler toplantısında alınan kararlar, temel politika zeminini oluşturacaktır.

6. 3. Nepal Ordusunun kırsalalara, maoist savaşçılara geçici kamplara ulaşmasının ardından, silahların teşhiri, silahlanma, terör yaratmak amacıyla anlaşmaya ya da hukuka aykırı eylemler ve silah kullanımı, yasal olarak cezalandırılabilir olacaktır.

6. 4. Her iki tarafın ordusunun da, taraflardan hiçbirini lehinde ya da aleyhinde kampanya yürütmesine izin verilmeyecek, ancak oy kullanma haklarından da yoksun bırakılmayacaktır.

(Barış Anlaşması'nın bundan sonraki beş maddesi şunlardan oluşmaktadır:

7. İnsan Hakları, Temel Haklar ve İnsani Hukuka Bağlılık

7. 1. İnsan Hakları

7. 2. Yaşama Hakkı

7. 3. Bireysel Onur, Özgürlük ve Dolaşım Hakkı

7. 4. Medeni ve Siyasi Haklar

7. 5. Ekonomik Sosyal Haklar

7. 6. Kadın ve Çocuk Hakları

7. 7. Kişisel Özgürlük Hakkı

8. Tartışmaların Çözümü ve Uygulama Mekanizması

9. Uygulama ve İzleme

10. Diğer Hükümler.)

Girija Prasad Koirala

Nepal Hükümeti

Başbakanı

Prachanda

Nepal Komünist Partisi (Maoist)

Başkanı

İnternet Adresi:

www.kurtuluscephesi.com

www.kurtuluscephesi.org

www.kurtuluscephesi.net

E-Posta Adresi:

kurcephe@kurtuluscephesi.org

erisyayinlari@kurtuluscephesi.org

- MAHİR ÇAYAN: **KESİNTİSİZ DEVRİM II-III**
THKP-C/HDÖ : **TÜRKİYE DEVRİMİNİN ACİL SORUNLARI-I**
İLKER AKMAN: **MEVCUT DURUM VE DEVRİMCİ TAKTİĞİMİZ**
THKP-C/HDÖ : **OLİGARŞİ NEDİR?**
THKP-C/HDÖ : **MARKSİZM-LENİNİZM BİR DOĞMA DEĞİL, EYLEM KILAVUZUDUR-III**
THKP-C/HDÖ : **THKP-C/HDÖ VE 15 YIL**
THKP-C/HDÖ : **POLİTİKLEŞMİŞ ASKERİ SAVAŞ STRATEJİSİ VE DEVRİMCİ TAKTİĞİMİZ**
THKP-C/HDÖ : **GRAMSCİ ÜZERİNE**
THKP-C/HDÖ : **REVİZYONİZMİN REVİZYONU**
THKP-C/HDÖ : **ULUSAL SORUN ÜZERİNE**
THKP-C/HDÖ : **“BDS” : BİR PRAGMATİK SAPMA**
THKP-C/HDÖ : **“YENİ” OPORTÜNİZM ÜZERİNE**
THKP-C/HDÖ : **ZAFER BİZİM OLACAKTIR! [Ankara Davası Savunması]**
THKP-C/HDÖ : **DEVİRİM PROGRAMLARI**
THKP-C/HDÖ : **RUS DEVRİMİNDEN ÇIKAN DERSLER**
THKP-C/HDÖ : **ESKİ BİR GERİLLANIN “EMEK”İ**
THKP-C/HDÖ : **PASS VE “YENİ ÇÖZÜM”ÜN FIRSATÇILIĞI**

DEVİRİMCİ MARŞLAR VE EZGİLER

DÜNYADA VE TÜRKİYE’DE EKONOMİK BUNALIM [Kurtuluş Cephesi Seçmeler-I]

LAİKLİK VE ŞERİATÇILIK ÜZERİNE [Kurtuluş Cephesi Seçmeler-II]

TARİHTE, GÜNÜMÜZDE VE DEVRİMCİ MÜCADELEDE KADINLAR

